

Verbs psicològics transitius amb subjecte experimentador

Carles Royo (Tarragona)

Summary: The article describes the behaviour of emotional psychological verbs in Catalan such as *lamentar* ‘to regret’ or *odiar* ‘to hate’, which participate in transitive sentences with an experiencer subject (SubjExp verbs). Like other sentences with emotional verbs, they have two characteristics: constraint of postverbal bare noun phrases and construction with a subordinate clause in subjunctive. These are features that differentiate them from other non-emotive psychological predicates and that determine which meanings of the verb behave as SubjExp. Within the verbal group, there are specific behaviours of predicates that admit an accusative object of personal reference (SubjExp(+pers) verbs such as *odiar* ‘to hate’) and those that do not admit them (SubjExp(-pers) verbs such as *lamentar* ‘to regret’). Some verbs, such as *admirar* ‘to admire’ or *menysprear* ‘to despise’, may have another lexical meaning that allows them to express a change of state in the experiencer, such as a patient, and to be part of a group of emotional psychological verbs other than SubjExp.

Keywords: Catalan, transitive sentence, bare noun phrase, experiencer subject, subordinate clause in subjunctive, psychological verb ■

Received: 11-05-2021 · Accepted: 12-11-2021

■ 1 Introducció¹

En la classificació clàssica dels verbs psicològics de Belletti & Rizzi (1988), aquests predicats es divideixen en tres grups. El primer grup o tipus I són verbs amb un subjecte nominatiu experimentador que habitualment es construeixen amb un objecte acusatiu (*L'Enric estima la Maria*): seguint l'etiqueta utilitzada per Pesetsky (1995), m'hi referiré com els verbs SubjExp. Els altres dos tipus presenten un subjecte en nominatiu i un objecte experimentador, el qual està marcat amb cas acusatiu en el tipus II (verbs AcExp:

1 Aquest treball s'ha beneficiat d'un ajut del projecte de recerca FFI2016-80142-P (Ministerio de Ciencia e Innovación), del Research Group on Language and Linguistics ROLLING 2017 SGR 165 (AGAUR) i del Pla de Foment de la Recerca 2022PFR-URV-10 (URV).

La tempesta espanta l'Enric) i amb cas datiu en el tipus III (verbs DatExp: *A l'Enric li agraden els bombons*).

L'objectiu d'aquest article és descriure el comportament dels verbs SubjExp, els quals formen oracions transitives no pronominals amb subjecte experimentador. Em centraré específicament en el català i en els predicats psicològics que anomeno *emotius*, amb un comportament diferent d'altres predicats que formen oracions transitives amb un subjecte experimentador, però que no són SubjExp. Tot i que s'hi fa una certa anàlisi d'aquest grup de predicats, és la imprescindible per diferenciar-lo d'altres grups verbals i per facilitar la comprensió del seu comportament; per tant, és un treball més descriptiu que d'anàlisi, amb la intenció que permeti una anàlisi encara més aprofundida d'aquests verbs en recerques futures.² L'estudi es mostra més necessari si tenim en compte que de vegades s'inclouen dins els predicats SubjExp verbs de comportament variat o verbs en què caldria matisar quina accepció verbal concreta es comporta com a SubjExp; tampoc falten anàlisis del comportament d'aquest grup verbal a partir d'uns pocs predicats, aspecte que s'intenta evitar en aquest article fent referència a molts dels verbs que formen part d'aquest grup.

Hi ha altres verbs de semàntica psicològica emotiva que participen en oracions no pronominals amb un subjecte experimentador i que no formen part d'aquest estudi. A més del subjecte experimentador, tenen en comú que intervenen en oracions intransitives, però de naturalesa diferent segons el verb; per tant, se'n poden distingir diferents tipus. Primer, els que es construeixen sense cap objecte (*L'Enric pena*, *L'Enric xala*). Segon, els de naturalesa ergativa i, consegüentment, amb el subjecte intern característic de les oracions inacusatives, alguns dels quals són ergatius no pronominals amb alternants causatius de l'alternança causativa (*L'Enric escarmenta*, *L'Enric neguiteja*);³ alguns altres, en canvi, són ergatius no pronominals inherents,

2 Per a estudis previs que fan una anàlisi dels verbs SubjExp en diversos idiomes, sovint juntament amb l'anàlisi d'altres verbs psicològics, vegeu Belletti & Rizzi (1988), Grimshaw (1990: 14–44, 112–120), Bouchard (1995: 259–386), Whitley (1995; 1998), Arad (1998: 228–241), Marín Gálvez (2000: 57–79), Pylkkänen (2000), Hale & Keyser (2002: 37–45), Rosselló (2008: 1921–1925), Rothmayr (2009: 109–124), Gelderen (2014; 2018: 143–177), Fábregas & Marín (2015), Marqueta (2015), Pujalte (2015), Marín (2020), entre d'altres.

3 Hi ha variació en els parlants entre aquest ús no pronominal i l'ús pronominal (*L'Enric s'escarmenta*, *L'Enric es neguiteja*). Tots dos usos intransitius de *escarmentar* i *neguitejar* queden recollits en diccionaris com el DIEC2, el DNV o el GDLC, a més de la corresponent accepció alternant causativa amb acusatiu experimentador (AcExp o tipus II de Belletti & Rizzi, 1988).

és a dir, sense alternants de l'alternança causativa (*L'Enric defalleix*; *L'Enric llangueix*). Finalment, hi ha els verbs que formen oracions intransitives amb un complement oblic (*L'Enric gaudeix de la festa*; *L'Enric simpatitza amb la Maria*).⁴

El treball presenta un cert grau d'exhaustivitat en la recollida d'exemples d'ús real que justifiquin el comportament dels predicats SubjExp. S'hi té en compte que són verbs amb una remarcable flexibilitat semàntica i sintàctica, i que convé obtenir dades objectives que abonin cada afirmació concreta, més enllà dels exemples creats *ad hoc* o de la percepció particular d'ús que pugui tenir cada parlant. Després d'aquest apartat inicial, a l'apartat §2 s'introdueixen els verbs SubjExp i les característiques dels predicats psicològics emotius, que permeten diferenciar-los d'altres predicats de semàntica psicològica que no són objecte d'aquest estudi; aquesta exposició es completa amb una visió general de la flexibilitat semàntica i sintàctica dels predicats SubjExp (apartat §3), per acabar amb unes conclusions (apartat §4).

■ 2 Els verbs SubjExp i la caracterització dels predicats psicològics emotius

Els verbs tipus I de Belletti & Rizzi (1988) o verbs SubjExp formen oracions amb un subjecte experimentador nominatiu i, habitualment, amb un objecte acusatiu. Són verbs com els següents: *admirar*, *adorar*, *apreciar*, *avorrir* (amb subjecte experimentador), *compadir*, *deplorar*, *detestar*, *envejar*, *enyorar*, *estimar* (sinònim d'*amar* i d'una accepció de *voler*), *lamentar*, *menysprear*, *menys-tenir*, *odiar*, *plànyer*, *respectar*, *témer*, *venerar*.⁵ A continuació s'estudien quines

4 Per a més informació sobre les oracions intransitives de verbs psicològics no pronominals amb subjecte experimentador, vegeu Royo (2023).

5 Com s'indica més endavant (cf. §2.2), a aquesta llista hi cal afegir l'accepció de *sentir* 'lamentar, saber greu'.

En publicacions en anglès, diversos autors utilitzen el verb *fear* 'témer' com a model dels predicats SubjExp, especialment per comparar-lo amb el verb *frighten* 'espantar', com a model dels predicats AcExp. Cal dir, però, que *témer* presenta algunes particularitats. En català, molts parlants utilitzen sovint la perífrasi amb experimentador nominatiu *tenir por* o amb experimentador datiu *fer por*, en lloc de *témer*.

En espanyol, alguns autors han qüestionat que el verb *temer* sigui sempre transitiu. Per exemple, Marqueta (2015: 80) indica que en el parell d'oracions *Pasados los cincuenta, los poetas temen (a) el olvido* i *Pasados los cincuenta, los poetas le/ *lo temen *(a) el olvido* (els subratllats són de l'autora), la duplicació de clític de la segona oració no està marcada pragmàticament, com sí que ho està en la duplicació del clític d'acusatiu quan en zones

són les característiques d'aquests predicats psicològics emotius i com diferenciar-los d'altres predicats de semàntica psicològica.

■ 2.1 Dos trets característics dels verbs psicològics emotius

Per centrar el tema d'estudi, convé distingir aquests predicats emotius d'altres que també presenten una semàntica psicològica amb un subjecte experimentador en oracions transitives —els quals no s'analitzaran en aquest article—, com poden ser els volitius i desideratius (*ambicionar, anhelar, cobejar, deixar, desitjar, esperar, preferir, pretendre, voler*), els de coneixement i operacions intel·lectuals (*analitzar, aprendre, distingir, endevinar, recordar, saber*), els de creença i opinió (*creure, jutjar, opinar, pensar, sospitar*), els d'inferència (*concloure, deduir, inferir*) o els de suposició (*imaginar, somiar, suposar*). Hi ha verbs, com *considerar*, que es poden encabir en més d'un grup (operació intel·lectual, opinió, suposició).

Amb l'etiqueta SubjExp em referiré només als verbs transitius amb subjecte experimentador que denomino *emotius*. Tot i que conceptualment el terme *emotiu* pot ser ambigu per indicar una semàntica afectiva, l'utilitzo com una etiqueta classificatòria d'un grup de predicats —entre els quals hi ha els SubjExp— amb un comportament diferent d'altres predicats de semàntica psicològica no emotiva: seguint el comportament general dels verbs psicològics emotius (cf. Royo, 2021), els SubjExp formen oracions que no admeten els sintagmes nominals escarits o sense determinant (SNe) en posició postverbal —siguin plurals d'entitats comptables o noms de massa— (1); a més, quan es construeixen amb una clàusula subordinada completiva el verb de la subordinada va en subjuntiu (2).⁶

léistas es neutralitzen els pronoms *le/lo* (en *le*). D'altra banda, Pujalte (2015: 116, nota 8) afirma que *temer* selecciona un datiu fins i tot en dialectes no *léistas*, amb l'exemple *No hay nadie que les tema a los fantasmas porque no existen*. El DPD (s. v. *temer* §1) indica que en el sentit de 'tener miedo a alguien o a algo' *temer* pot ser transitiu (*Decía que lo admiraba [a Ezequiel], pero yo sé que LO temía*) o intransitiu (*El gaucho LE teme a la ciudad, Me obsesionaba [Blanche Dubois], la amaba y LE temía, LE temían a la muerte*), i aquest últim és el règim majoritari a l'espanyol americà.

6 Als exemples de vegades dono una caracterització general a (a) amb una hipotètica construcció comuna amb uns quants verbs de cada grup de predicats. Com que amb algun verb concret l'oració pot quedar forçada, a (b) recullo algun exemple d'ús, sovint de només un dels verbs per evitar una exposició massa exhaustiva, en el qual es pot comprovar el comportament indicat a la caracterització general de (a). En aquest article, si no s'indica el contrari, tots els subratllats dels exemples són meus.

Més endavant (cf. §2.4) es mostren altres accepcions verbals d'alguns dels verbs de

- (1) Verbs SubjExp
- L'Enric {adora / avorreix / compadeix / enveja / enyora / estima / plany / tem / venera} *(els) avis.
 - Estima els avis. Els ha dedicat la seva vida fins a deixar-hi la salut. (Baqueés, 2007: 131)
- (2) Verbs SubjExp
- L'Enric {admira / aprecia / detesta / deplora / lamenta / menysprea / menysté / odia / respecta} que els avis {hagin / *han} fet això.
 - Tanmateix, el Martí odia que li donin diners per fer conversa. (Perpinyà, 2007: 47)
- En canvi, els altres predicats amb subjecte experimentador de semàntica psicològica no emotiva que s'han esmentat presenten un comportament diferent. D'una banda, permeten formar oracions amb un SNe postverbal (3)–(7).⁷
- (3) Verbs volitius i desideratius
- L'Enric {ambiciona / anhela / cobeja / deleja / desitja / espera / prefereix / pretén / vol} èxits.
 - Un zulu anhela riqueses? (Aldekoa, 2017: 195)
- (4) Verbs de coneixement i operacions intel·lectuals
- L'Enric {{analitza / distingeix / endevina / recorda} paraules // {aprèn / sap} llatí}.
 - [...] la vocació d'espera / de qui mira la terra i endevina paraules. (García, 2020: 13)
- (5) Verbs de creença i opinió
- L'Enric {creu / jutja / opina / pensa / sospita} bajanades.
 - Sigues creatiu, pensa solucions. (Subirana, 1998: 117)
- (6) Verbs d'inferència
- L'Enric {conclou / dedueix / infereix} prediccions.

(1)–(2) que no són SubjExp, i que admeten SNe postverbals o subordinades completes en indicatiu: vegeu l'explicació dels exemples (26)–(29) i (31)–(32).

7 En la majoria dels exemples amb SNe postverbals aquests sintagmes són simples, per evitar contextos que en faciliten l'admissió, de manera similar a l'augment de les possibilitats d'aparició de SNe subjectes postverbals quan «contenen complements especificatius [...] o si apareixen coordinats» (Brucart, 2008: 1455).

- b. A partir d'aquestes òrbites, infereix deductivament prediccions.
(Campos, 2002: 24)
- (7) Verbs de suposició
- a. L'Enric {imagina / somia / suposa} romanços.
b. Ningú no se'n va de Nova York. Sempre t'has imaginat romanços,
Jerry. (Beigbeder, 2016: 278)

De l'altra, accepten subordinades completives amb el verb en indicatiu (9)–(12), tot i que els predicats volutius i desideratius construeixen la completiva en subjuntiu (8), com també ho fan altres grups de predicats (cf. GIEC: §26.4.2.2), i s'aproximen als emotius en aquest punt. Segons la GIEC (§24.7.2), l'indicatiu és el mode de l'assertió i el subjuntiu el de la no assertió, i hi ha tres contextos en què s'usa el subjuntiu en la subordinada: els optatius o volutius, els factuais o emotius i els potencials o dubitatius.⁸ Per tant, en el primer context s'hi inclouen les oracions amb verbs volutius i desideratius (8), i en el segon les oracions amb verbs emotius (2).

- (8) Verbs volutius i desideratius
- a. L'Enric {ambiciona / anhela / cobeja / deleja / desitja / espera /
prefereix / pretén / vol} que vinguis demà.
b. Una vida que desitja i anhela que Déu sigui conegut i arribi a ser
Pare per a tots. (Jaka, 2002: 26)
- (9) Verbs de coneixement i operacions intel·lectuals
- a. L'Enric {analitza / aprèn / distingeix / endevina / recorda / sap}
que hi ha matisos.
b. Raül endevina que altres velles tenen la mateixa fel a dins i les
evita. (Simó, 2002: 21)
- (10) Verbs de creença i opinió
- a. L'Enric {creu / jutja / opina / pensa / sospita} que vindràs demà.
b. Pensa que la millor cosa que pot fer és no pensar-hi. (Arca, 2010: 51)
- (11) Verbs d'inferència
- a. L'Enric {conclou / dedueix / infereix} que hi ha matisos.
b. Del primer d'aquests principis, la llei de la similitud, el mag infereix
que pot produir qualsevol efecte que desitge només imitant-lo.
(Albero, 2005: 169)

8 Per al comportament dels verbs *dubtar* i *negar* amb clàusules completives, vegeu GIEC (§26.4.2.3).

(12) Verbs de suposició

- a. L'Enric {imagina / somia / suposa} que vindràs demà.
- b. Imagina que els anglesos pensen que nosaltres som uns bàrbars.
(Navarro *et al.*, 2001: 9)

Com a expressió perifràstica d'un verb volitiu, *estimar-se més* es comporta com la resta de verbs d'aquest grup: no presenta la restricció dels SNE postverbals (13a) i construeix la completiva en subjuntiu (13b).

- (13) a. Segui, sisplau. Faré que Salvadora li porti llimonada. O s'estima més cafè? (Xirinacs, 2002: 59)
- b. –Perquè tots volem que ens estimin... –Sí, i que ens admirin. Jo m'estimo més que m'estimin. (Alimbau, 2005: 49)

■ 2.2 La participació activa de l'experimentador

Una característica dels verbs psicològics és l'extraordinària flexibilitat semàntica i sintàctica que presenten (cf. Royo, 2017). L'experiència psicològica humana és una realitat interior profunda, complexa i polièdrica, plena de matisos i difícilment abastable per unes peces lèxiques amb una definició semàntica exacta i precisa. El llenguatge busca maneres d'aproximar-se amb més encert a aquesta complexitat i sovint la semàntica i la sintaxi dels verbs psicològics necessiten envair conceptualitzacions semàntiques i estructures sintàctiques pròpies d'altres predicats, a la recerca de l'expressió més escaient per a una situació emocional o psicològica concreta. A conseqüència d'aquest fet, sovint els predicats psicològics presenten diferents accepcions verbals amb un canvi de significat lèxic, o poden formar alternances sintàctiques d'estructures diferents en què l'arrel verbal manté el mateix significat lèxic però amb un canvi del significat estructural.

De fet, el mateix concepte d'*experimentador* –o d'entitat viva *que experimenta*– es pot caracteritzar de forma molt àmplia: des de l'experiència física i sensitiva més bàsica fins a l'experiència psicològica més complexa. Però cal anar més enllà de la mera experiència sensitiva o psicològica, que pot ser passiva en la mesura que indica una entitat viva –habitualment humana– que experimenta o nota una sensació. Els éssers humans poden tenir una certa consciència o un cert control de les experiències interiors: una cosa és l'*experiència psicològica* i una altra de diferent és l'*actitud psicològica*. En les oracions amb un subjecte experimentador no és el mateix, per exemple,

sentir odi (experiència psicològica) que *odiar* (actitud psicològica), amb un experimentador passiu en el primer cas i un d'actiu en el segon.⁹ Amb l'etiqueta *emotiu* només em refereixo als verbs del segon cas (com *odiar*), terme que podria ser substituït per un altre que es consideri més escaient sempre que sigui identificatiu de les dues característiques de les oracions en què intervenen: la restricció dels SNe postverbals (14a) i la construcció d'una subordinada completiva en subjuntiu (14b), a diferència del comportament d'altres verbs, com l'accepció de *sentir* 'experimentar o notar una sensació', tant si es tracta d'una sensació física (15) com psicològica (16). En canvi, *sentir* es comporta com un verb SubjExp –vegeu el comportament de *odiar* a (14)– en una altra accepció verbal diferent de la d' 'experimentar o notar una sensació', amb una participació activa de l'experimentador: l'accepció 'lamentar, saber greu' (17). Com *lamentar* (cf. §2.3), aquesta accepció de *sentir* no admet un objecte de denotació personal (18b).

- (14) a. Torno a casa meva, ja en tinc prou, odio les illes, odio els anglesos, odio Anglaterra, odio les pastes de te, odio Turner, els cadells i la *fucking queen*, odio la meva situació d'Hortense Nobody, vull ser rica, famosa, elegant. (Pancol, 2011: 20)
- b. Odio que la meva vida hagi estat, en algun moment, un vodevil barat, un drama pueril ple de situacions previsibles. Odio que l'atzar no em deixés confessar els meus delictes com cal. Odio que en Joan veïés aquell petó, víctima de la meva estúpida. (Barroso, 2020: 190)
- (15) a. I em va demanar si tenia mal, i en realitat no en tinc. Per descomptat que sento molèsties i que hi ha dies bons i dies dolents. Però no tinc mal. (Schwalbe, 2013: 99)
- b. Sento que m'estiren del braç. (Sallent, 2008: 213)
- (16) a. No sento amor, no sento odi. No puc riure, ni plorar. (Vázquez, 2001: 38)
- b. En aquests moments sóc feliç i sento que m'agradaria compartir-ho amb tots els amants de la muntanya i de l'aire lliure. (Agut, 2007: 6)

9 Aquest aspecte actitudinal es percep en el següent passatge històric que ens ha arribat per llegenda: «El pare del famós Anníbal, Amílcar Barca [...] va fer jurar al seu fill odi etern als romans» (Noguera, 2011: 9).

- (17) a. Sento les molèsties –va dir a poc a poc [...]–. Trucaré al de la Visa. Mentrestant, enviïm [sic] la factura, per favor. (Katzenbach, 2012: 127)
- b. Sento que hagi tingut dos dies de ressaca; em sap molt greu i et recomano els ganxets de formatge. (O’Leary, 2019: 211)

Per simplificació expositiva, se sol parlar d’*experimentador* en les oracions amb verbs psicològics emotius i mantindrè aquesta denominació, tot i que seria més precís que aquest terme anés acompanyat d’un adjectiu que permetés destriar de quin tipus d’*experimentador* es tracta: per exemple, *experimentador emotiu*.¹⁰ A les oracions amb verbs psicològics emotius, l’*experimentador* és una *causa interna activa* que participa activament en una predicació verbal que, alhora, l’afecta d’alguna manera (cf. Royo, 2017): és un element actiu i un element afectat al mateix temps, amb un grau d’activitat i d’afectació diferents segons l’estructura oracional en què es presenti. Que l’*experimentador* sigui un element actiu no vol dir que sigui necessàriament un agent, i que sigui un element afectat tampoc vol dir que sigui necessàriament un pacient (com sí que s’esdevé en les oracions amb verbs AcExp): dependrà de l’estructura de l’oració i de la posició estructural que hi ocupi. Segons Kailuweit (2005, 2007, 2013, 2015), l’*experimentador* de les oracions

10 Al marge de més verbs de semàntica psicològica com poden ser els intel·lectius (amb un *experimentador* que es pot anomenar *intel·lectiu*: *L’Enric sap [l]ati*) –entre d’altres–, a Royo (2017) s’hi distingeix entre *experimentador emotiu* i altres tipus d’*experimentadors*. Per exemple, un *experimentador no emotiu* per a verbs amb un datiu *experimentador* que denoten facultats psicològiques humanes no afectives (o d’altres éssers animats), que són diferents dels DatExp i hi estan etiquetats com a DatHum: *agafar* ‘sobrevenir’ (*A l’Enric li ha agafat son*), *apetir* o *abellir* ‘venir de gust’ (*A l’Enric li {apeteixen / abelleixen} cigrons*), o la construcció no normativa de *esperar* ‘haver de sobrevenir’ (*A l’Enric li esperen desgràcies*). O un *experimentador metafòric* (destinatari o font) per a verbs de canvi amb datiu (*A l’Enric li han caigut desgràcies*; *A l’Enric li sorgeixen problemes*). Els verbs pseudoimpersonals (o DatImp) –verbs existencials de semàntica indirectament psicològica amb un datiu de referència personal– tenen un *experimentador possessor* (*A l’Enric li {falten / sobren} amics*). Significativament, els subratllats indiquen que tots aquests verbs admeten SNe postverbals.

I dins l’*experimentador emotiu* (simplificat de forma general com a *experimentador*), a Royo (2017) s’hi distingeix un *experimentador* (sense més especificacions: *L’Enric odia les patates*; *A l’Enric li agraden les patates*), un *experimentador agent_i* (o *agent intern*, en una de les interpretacions possibles de *L’Enric estima els nens*), un *experimentador pacient* (*La tempesta ha espantat {l’Enric / els nens}*). Significativament també, els subratllats indiquen que aquestes oracions transitives no admeten SNe postverbals. A més, hi ha un *experimentador* que alhora pot ser *agent_i* i *pacient* (*L’Enric s’interessa per la literatura*) o, en una proposta pendent de validar, *agent_i* i *tema* (*L’Enric s’atreveix a fer-ho*).

amb verbs psicològics és sempre un element actiu, amb diferents graus d'activitat (o *jerarquia d'activitat*) segons l'oració en què participa; a més, Kailuweit (2007: 1701; 2015: 325) relaciona els verbs SubjExp i DatExp perquè les oracions de tots dos grups verbals expressen el *judici subjectiu* d'un experimentador actiu, amb un grau més elevat d'activitat de l'experimentador respecte de l'experimentador d'altres oracions, com poden ser les que formen els verbs AcExp.

■ 2.3 Dos subgrups de verbs SubjExp

Dins els predicats SubjExp s'hi pot fer una distinció. La majoria admeten un objecte acusatiu de referència personal (18a), a més de ser possibles altres referents: són els verbs que etiqueto com a SubjExp(+pers). Però n'hi ha alguns altres que no, tot i que són pocs, com *deplorar*, *lamentar*, o l'accepció de *sentir* 'lamentar, saber greu' (18b):¹¹ són els verbs SubjExp(-pers). Comparteixen amb uns quants verbs SubjExp(+pers) la possibilitat de formar construccions copulatives amb una interpretació passiva del verb en infinitiu (19) (cf. GIEC: §23.2.3c).

- (18) a. L'Enric {admira / adora / aprecia / avorreix / compadeix / detesta / enveja / enyora / estima / menysprea / menysté / odia / plany / respecta / tem / venera} la Maria.
- b. L'Enric {deplora / lamenta / sent} {que s'hagi pres aquesta decisió / *la Maria}.
- (19) a. La Maria és {d'/de} {admirar / enyorar / plànyer / témer}.
- b. Que s'hagi pres aquesta decisió és de {deplorar / lamentar / sentir¹²}.

Segons la GIEC (§21.2.2a), i a diferència de la majoria de verbs SubjExp (20a), *lamentar* no admet l'ús absolut del verb, amb l'objecte directe sobreentès, comportament que es pot aplicar als altres verbs SubjExp(-pers) (20b).¹³ A més de l'exemple amb *estimar* de (20a), la GIEC

11 Vegeu les entrades corresponents d'aquestes accepcions verbals al DDL i al DUVC.

12 Vegeu la segona definició de l'adjectiu *sensible* al DIEC2: «Que és de sentir, de doldre. *Ha estat una pèrdua molt sensible.*»

13 Cal tenir en compte que a l'exemple de (20b) l'accepció del verb *sentir* és 'lamentar, saber greu' (accepció SubjExp(-pers)), no pas 'experimentar o notar una sensació'. L'accepció

també recull un altre exemple d'ús absolut amb el verb *odiar* en infinitiu (*Ells també saben odiar*), context en què es facilita aquest ús; però és també possible amb el verb declinat (21). Mostren igualment aquest comportament els altres verbs SubjExp(+pers) (21).¹⁴

- (20) a. El qui estima no té enveja. (GIEC: §21.2.2a)
 b. */?La Maria {deplora / lamenta / sent}.
- (21) a. En aquest sentit, Cal·licles és un cercador d'honors atrapat en el cercle entre qui admira i qui és admirat. (Casasampere, 2013: 217)
 b. Des d'aquell dia t'he adorat, ma vida, com adora el fanàtic. (Mestres, 1969: 29)
 c. Ell no sap apreciar... no és capaç de sentir... com jo sento... no s'emociona com jo! (Planella i Vives, 2003: 109)
 d. Quina tristesa m fa que la teva mare també maleeixi an els que m volien perdre! Me sembla que no és tant santa com jo voldria, quan avorreix. (Coromines, 1899: 213)
 e. Sovint qui compadeix respira alleujat en veure's lliure de la desgràcia que afecta el compadit. (Seva Llinares, 2018: §671)
 f. Quan diu que sí és que, de debò, és que sí. En canvi, quan diu que no és que, de debò, és que no! Ell detesta o estima. (Carbonell, 1983: 52)
 g. [...] en l'emulació del jove sigui present l'afany d'imitar, no pas de contendre, car la imitació és pròpia del qui admira, mentre que la contesa ho és del qui enveja. (Plutarc, 2019: 50, nota 47)
 h. Penèlope enyora i espera. I no enyora i espera en els ulls, sinó, prodigiosament, en el flanc. (d'Ors, 1991: 142)
 i. Estima i fes el que vulguis. (Sant Agustí, 1999: 105 («Tractat VII»))
 j. Us semblarà grollera quan renega, cruel quan menysprea, perversa quan parla a propòsit de la seva voracitat amatòria. (Bertran, 2017: 89)
 k. Guanyarem qui menysté; qui / furs ni llei jura. / Car pagarà menystenir-vos. / Amunt i fora! (Torres Guerola, 2012: 1)
 l. En realitat, el qui odia, odia sempre. (Candel, 2008: 355)

'experimentar o notar una sensació' del verb permet l'ús absolut: *És una realitat, un ésser vivent que sent i que pensa* (Siguan & Kirchner, 2006: 43).

14 Un exemple de la llengua antiga amb el verb *amar* és el següent: *Vida contemplativa ama e activa enamora* (Llull, 2018: 160).

- m. Té al puny l'arc i la simitarra, / és un cruel, / no plany ni perdona / ni sent pietat. (Masoliver, 2002: 61)
- n. –Si vols sê respectat, respecta. / –Si no respectes, no seràs respectat. / –Respecta, i seràs respectat. / –A qui no respecta, no'l respecten. (Bayerrí, 1979: 60)
- o. [...] quan el mestre és el temut i no qui tem. (Pla Nualart, 2016: 44)
- p. Es va acostar amb l'engany de temptar-lo, no amb l'amor del qui venera. (Pere Crisòleg, 1985: 92)

Per a l'espanyol, diversos autors han assenyalat que els verbs SubjExp no admeten una passiva amb un complement agent o sintagma-*per* que sigui plenament referencial, el qual només pot ser genèric (cf. De Miguel, 1992, 1999: §46.4.2.3; Jiménez & Marín, 2002; Marín, 2020). En català és cert que aquests verbs presenten un ús molt freqüent de la passiva amb aquests sintagmes de referència genèrica (22), però és possible igualment un complement agent de referència específica (23): com a (21), a (23) recullo un exemple de cada verb amb aquest ús per mostrar clarament el fenomen.¹⁵

- (22) a. [...] hi ha qui mai no va tenir ningú a qui estimar i mai no va ser estimat per ningú. (Alimbau, 2005: 129)
- b. [...] però també va ser odiat per molts dels seus contemporanis per culpa de les seues idees. (Pascual, 2003: 14)
- (23) a. Stendhal deia que era el primer poeta de la seva època; va ser admirat per Chateaubriand, Victor Hugo, Alexandre Dumas, Georges Sand... (Prat & Vila, 2004; 218, nota 21)
- b. En el present de la narració, Lulú és adorada per un senyor gran, don Fulgenci, «el Impresario». (Johnson, 2002: 149)
- c. Medtner tenia una excepcional facilitat per a explicar històries a través de la seva música, un fet que era apreciat pel seu gran amic Rakhmàninov. (Romero, 2017: edició digital)
- d. Com tampoc no li quadra el naturalisme, el qual era avorrit per Pla per allò que “implica la descripció i el reconeixement de la clave-

15 A continuació es recull un exemple de passiva del llatí amb un complement agent de referència específica:

(1) hic Ligurius furere: se enim scire summo illum *in odio fuisse* Caesari
 “Entonces Ligurio se enfurece: pues sabe que aquél es odiado profundamente por César”

Cic. *Att.* 11.9.2 (Baños & Jiménez López, 2017: 63 (5a))

- guera –petita o grossa– en la qual ens movem”. (Alegre i Nadal, 2009: edició digital)
- e. [...] prou bé que sóc més digne d'èsser compadit per vosaltres que d'èsser castigat. (Antifont de Ramnunt, 2004: 96)
 - f. I està bé que a les col·leccions reals [sic] no hi hagi cap pintura de Turner, que va ser detestat per la seva coetània reina Victòria. (*El Punt Avui*, 10 de febrer del 2015: 23)
 - g. Però finalment la mort també ha arribat a la cèlebre intèrpret de Melanie Hamilton, que, a *Allò que el vent s'endugué*, és envejada per Scarlett O'Hara perquè el seu estimat cosí Ashley creu que és una dona que li convé més. (*El Punt Avui*, 27 de juliol del 2020: 24)
 - h. [...] i el “perfum aspre” “dels rehinosos pins de la montanya” que porta –aspror remarcada per les al·literacions–, encara que agradable com per ser enyorat pel poeta, pot suggerir una realitat més feréstega. (Vall i Solaz, 2003: 1177)
 - i. Jesús estima els seus tal com és estimat pel Pare (cf. *Jn* 15.9). (Dalmau, 2009: 160)
 - j. [...] és el trist rossinyol, en el qual es sent representat el poeta, que com aquell és menyspreat per la seva amada. (March, 1952: 100)
 - k. La taula rodona dedicada a la literatura dramàtica, aquesta ventafocs que encara és menystinguda per les seves germanes grans i no troba la festa on anar a lluir el *glamour*, [...] (Aulet *et al.*, 2006: 11–12)
 - l. Aiant és odiat per Atena a causa de la seva violència envers Cassandra. (Homer, 2010: 109, nota 37)
 - m. [...] ens trobem amb En Ramon Folch VI, la mort del qual l'any 1276 fou emotivament planyuda per En Cerverí de Girona. (Rubió i Balaguer, 1992: 96)¹⁶

16 En aquest context, tot i que s'hi diu «emotivament», l'ús de *planyer* és més assertiu que no pas emotiu (cf. §2.4 i la nota 17), ja que a continuació d'aquesta oració es recull el poema que recita Cerverí de Girona. Els verbs SubjExp(–pers) *deplorar* i *lamentar* tenen aquest possible ús assertiu (cf. els exemples de (26)), context que mantenen a la passiva (2). Com s'indica més endavant (cf. §2.5), els verbs *abominar*, *execerar* o *tolerar* presenten dubtes de classificació: els dos primers poden tenir un ús assertiu i també mostren aquests contextos en passiva (3), com igualment *tolerar* en l'accepció 'deixar passar o acceptar' (4):

- (2) a. L'ús polític del llibre de La Boétie és deplorat per Montaigne. (Llinàs, 2001: 125, nota 225)
- b. [...] la mort del capità general, que es produí poc després d'haver estat ferit a la batalla de Valls, és lamentada per Bavorés. (Cahner, 2002: 252)

- n. [...] que si aquesta identitat és respectada per l'Estat, perd tota la seva càrrega política. (Strubell i Trueta, 1981: 34)
- o. La ira de Juno, que fàcilment podia ésser excitada per la gelosia de Júpiter, era temuda per Escil·la. (Virgili, 1984: 91, nota 50)
- p. L'escriptor era venerat per Chávez i els líders bolivarians actuals. (*La Vanguardia*, 14 d'abril del 2015: 37)

Molts d'aquests verbs també poden formar una passiva introduïda per la preposició *de*, en lloc de *per*. Per al català, vegeu Fabra (1956: §101) i Bartra Kaufmann (1984; 2008: §S 16.2.2.2a) (24); per a l'espanyol, vegeu Bosque (1999: §4.4.5.1) (25). En tots els exemples de (24)–(25), el sintagma introduït per *de* presenta una referència genèrica.

- (24) a. Ell és respectat de tothom. (Fabra, 1956: §101)
- b. Aquell home admirable era venerat de tot el poble. / Era molt estimat de tots els seus acompanyants. (Bartra Kaufmann, 2008: §S 16.2.2.2a)
- (25) Aborrecido de todos, odiado de sus semejantes, amado de cuantos tiene alrededor, temido de la gente, respetado de todos sus compañeros, querido de cuantos le conocieron. (Bosque, 1999: 295 (181))

■ 2.4 Les diferents accepcions verbals

La majoria dels verbs SubjExp(–pers) mostren el fenomen indicat per autors com Pérez Saldanya (1988: §II.5; 1999: §50.2.3.3) o Quer (2008: §S 25.2.2.1b): com que poden expressar una emoció, també és possible utilitzar-los com a assertius, en lloc d'emotius, amb un canvi de significat del verb similar a 'dir, manifestar, declarar (amb una connotació positiva o negativa segons el verb)': no serien accepcions SubjExp. En aquest cas, el sentit de l'oració subordinada ja no és pressuposat sinó asseverat, i alesh-

-
- (3) a. I fins i tot el Palau Nacional, d'Enric Catà, va ser abominat per Alexandre Cirici, que va demanar-ne la demolició. (Carol, 2016: 2)
 - b. Parafrasejant Cambó, creu que «Catalunya és execrada per uns [el PP i el [sic] recursos contra l'Estatut] i menyspreada per d'altres [el PSOE i la manca de competències]». (*El Punt*, 20 d'octubre del 2008: 12)
 - (4) [...] ho havia fet en altres ocasions, quan anava a visitar en Corneli, conscient que aquelles intrusions eren tolerades per la propietària de la casa. (Gallego, 2015: 213)

res la subordinada va en indicatiu (26).¹⁷ En aquest punt es pot comprovar que l'accepció SubjExp(-pers) del verb *sentir* és només un sinònim parcial de *lamentar*: només són dos verbs sinònims quan es comporten com a SubjExp(-pers), ja que *sentir* no pot expressar «cap a fora» l'asseveració d'una emoció, i sempre connota una vivència «interior». Amb una subordinada d'indicatiu també hi ha un canvi de significat del verb *sentir*, que expressa unes altres accepcions verbals, entre les quals hi ha la d'«experimentar o notar una sensació», sigui una sensació física (15b) o una de psicològica (16b).

- (26) a. El benaurat Isaïes, no menys evangelista que profeta, deplora que té els llavis immunds i que habita enmig d'un poble que també té els llavis immunds. (Pere Crisòleg, 1987: 156)
- b. Pau Claris lamentava que, a la xacra dels allotjaments, s'hi ha afegit una gran secada. (Serra de Manresa, 1990: 152)

Davant la flexibilitat d'aquests predicats, les dues característiques dels verbs psicològics emotius (restricció dels SNe i subordinada completiva en subjuntiu) poden ajudar a destriar quines accepcions dels verbs psicològics amb subjecte experimentador es comporten com a verbs emotius SubjExp –vegeu els exemples (1)–(2) i (30)– i quines no –vegeu els exemples (26)–(29) i (31)–(32)–, encara que totes poden mantenir una semàntica general psicològica. A més, els diferents graus d'afectació de l'experimentador (sense canvi d'estat psicològic o, al contrari, com un pacient que ha canviat d'estat) també poden aportar dades que ajudin a destriar el comportament sintàctic i semàntic diferenciat dels predicats emotius que es comporten com a SubjExp o com un altre grup de predicats emotius (cf. §3.1).

En la mesura que la semàntica d'una accepció concreta del verb no sigui l'emotiva pròpia d'un predicat SubjExp, l'oració admetrà més fàcilment els SNe postverbals o les completives en indicatiu. En uns quants predicats això pot passar perquè una accepció indiqui una semàntica més intel·lectual que no pas emotiva. Per exemple, *témer* o *témer-se* (amb forma pronominal optativa) es defineix al DUVC com a 'considerar que, malauradament, ha d'ocórrer', i admet tant els SNe postverbals (27a) com una

17 Aquesta capacitat de ser un verb assertiu la presenta també el verb pronominal *plànyer-se (de)* en una accepció similar a 'queixar-se (de)': [...] *una delicada cançó d'absència en què la veu femenina es planya que té el marit lluny, vers França, i desitja que vingui aviat a reunir-se amb ella* (Torró, 2014: 311).

completiva en indicatiu (27b). També els verbs *admirar* i *apreciar* admeten SNe postverbals (28a)–(29a) o una completiva en indicatiu (28b)–(29b) en determinades accepcions que no són SubjExp: *admirar* ‘contemplar’, i qual-sevol de les dues accepcions de *apreciar* ‘advertir, observar, percebre’ o ‘determinar el valor’.

- (27) a. “Ja em temo problemes amb el PSC, una altra vegada”, avisa, a més, un socialista andalús. (*La Vanguardia*, 8 de febrer del 2018: 20)
 b. Temo (o bé em temo) que tindrem problemes a la lliga. (DUVC: s. v. *temer* §3)
- (28) a. I també admira quadres, llig, es vesteix, menja, escolta música, va al teatre, contempla edificis, etc. (Borja i Sanz, 2013: 33)
 b. Després de l’entrevista, digueu-los que estan admirant que mai han vist un home tan interessant.¹⁸
- (29) a. No s’aprecien canvis en les cotitzacions d’avui. (DUVC: s. v. *apreciar* §4)
 b. Pel tacte de l’eina, va apreciar que es tractava d’una caixa hexagonal, gairebé segur de fusta, pel soroll que feia en tocar-la amb el barrot. (Carol, 2003: 14)

Igualment, segons l’accepció verbal, els verbs *menysprear* i *menystenir* presenten un contrast quan es construeixen amb una completiva: l’accepció SubjExp ‘subestimar despectivament, desdenyar’ forma la completiva en subjuntiu (30), mentre que l’accepció més intel·lectual ‘no considerar, no tenir en compte’ la forma en indicatiu (31).¹⁹

- (30) a. Quan Gaspart menyspreava que altres entitats haguessin de fer fitxatges i guanyar títols s’estava referint sense esmentar-ho al Reial Madrid. (Santos Fernández, 2008: 147)

18 <<https://ca.inditics.com/com-trobar-un-home-milionari/>> [20.03.2021].

19 És probable que l’accepció ‘no considerar, no tenir en compte’ de tots dos verbs també admeti SNe postverbals, ja que sembla acceptable una oració com la següent: *En aquest estudi s’hi han {menyspreat / menystingut} dades*. Tot i això, els exemples que he trobat no són amb SNe simples –sense elements especificatius o coordinats (cf. la nota 7)–: *Finalment, el treball de Bustelo [...] també mostra fissures en partir d’una excessiva teorització que el condueix a menysprear dades reals de fonts parroquials, sense cap justificació aparent* (Castelló 1991: 35); *Penso que hi ha incoherències en les perquisicions oficials: s’ometen fets que estan connectats, es menysten tenen dades i hipòtesis que es titllen de conjectures absurdes, es dilaten gestions...* (Badia & Gómez, 2011: 365).

- b. Iglesias s'atribueix la fita i Montero menysté que “algú se'n faci pare o mare”. (*El Punt Avui*, 23 desembre del 2020: 27)
- (31) a. Però, en paral·lel a aquesta evolució de les societats, no podem menysprear que l'evolució tecnològica també ha marcat la de la comunicació. (Escalona, 2013: 19)
- b. [...] s'ha menystingut que els infants comparteixen virtuts i defectes amb els pares principalment perquè els han heretat. (Masjuan, 2009: 82)

La semàntica no emotiva d'una accepció concreta pot estar codificada perquè es tracti d'una acció externa protocol·lària sense que necessàriament hi hagi l'afectació d'un experimentador, com en l'accepció de *adorar* i *venerar* 'retre culte', que admet els SNe postverbals (32).

- (32) a. Però los verdaders iraelites [*sic*] no adoren estàtues. (Sala, 1995: 157)
- b. [...] per diferenciar-lo de les pràctiques dels pagans que veneraven ídols, es mantingué el caràcter sagrat de la paraula. (Creus i Boix, 2006: 190)

■ 2.5 Dificultats en la catalogació

Hi ha verbs que poden suscitar dubtes de si considerar-los SubjExp, com *tolerar*. És un predicat que admet tant una semàntica de 'suportar' (cf. DIEC2: §1.1; DDL: §1a/1b) com una altra de 'deixar passar o acceptar' (cf. DIEC2: §1.2; DDL: §2a/2b), dues semàntiques que sovint són difícils de destriar (cf. DUV). Tot i que, d'una banda, *tolerar* admet l'ús absolut del verb (33a) (com els verbs SubjExp(+per)) i quan es construeix amb una subordinada completiva el verb de la subordinada va en subjuntiu (33b) (com tots els verbs SubjExp) –cf. (20)–(21) i (2), respectivament–, de l'altra, *tolerar* admet SNe postverbals (34); per tant, no el podem considerar pròpiament un verb SubjExp, almenys en l'accepció 'deixar passar o acceptar'.

- (33) a. Qui no tolera, no mereix sê tolerat. (Bayerri, 1979: 287)
- b. Eren xicots ja grans als quals el campaner tolerava que l'acompanyessin alguna vegada a repicar les campanes. (Miracle, 1976: 113)

- (34) a. L'Estat no tolera humiliacions. (Pujades, 2019: 4)
 b. [JOAQUIM] [...] aquell cap de ruch que tens per fill... [MIQUEL]
 Parla bè, perquè no tolero insults. (Torres, 1898: 36)

Un altre verb difícil de classificar és *abominar*, amb les dues accepcions ‘detestar profundament’ i ‘manifestar o expressar una forta aversió’ (cf. DDLC). Per la semàntica, la primera accepció és la que es podria classificar com a SubjExp, però tenint en compte un seguit de puntualitzacions. Tot i que aquesta accepció es resisteix als SNe postverbals (*L'Arnau *abomina traï-dors*), també es resisteix a l'ús absolut del verb (?...{*quan / qui / si*} *abomina*). A més, diccionaris com el DDLC, el DIEC2 i el DUVC accepten que el verb pot dur un objecte de semàntica personal, cosa que menaria a etiquetar-lo com a SubjExp(+pers). Però compartiria amb els SubjExp(-pers) la possibilitat de tenir una altra accepció que permet un ús assertiu del verb, en lloc d'emotiu, amb un canvi de significat similar a ‘dir, manifestar, declarar (amb una connotació negativa: una forta aversió)’: com en els exemples de (26), aquesta accepció accepta una completiva en indicatiu (35).²⁰

- (35) Abomines que ràbia i lascívia / Encara per a mi, que sóc vell, dansen.
 (Yeats, 2005: 18)

D'altra banda, *abominar* pot tenir un ús intransitiu amb un complement oblic introduït per la preposició *de* (el DUVC no recull aquest ús). Seguint el DDLC (s. v. *abominar* §1), l'alternança *abominar* / *abominar de* és possible, ja que no hi ha un canvi de significat del verb (SVb) entre tots dos alternants d'aquesta accepció: ‘detestar profundament’ (36a), diferent d'una segona accepció (s. v. *abominar* §2) ‘manifestar una forta aversió’. També admet aquesta alternança el DNV en l'única accepció ‘detestar profundament’ (36b). En canvi, seguint el DIEC2, es tractaria d'una subaccepció diferent segons l'ús del verb: amb OD ‘detestar com a pervers, impiados, dolent’ (37a) o amb complement oblic ‘manifestar desaprovació’ (37b).²¹

20 Un verb amb una semàntica i un comportament similar és *execrar*.

21 Segons Whitley (1998: 129), en l'evolució del llatí a l'espanyol, el verb *abominar* (i també *disfrutar*) manté l'ús originari transitiu o *direct transitive* –en la seva terminologia, en què *direct* significa que l'experimentador hi és el subjecte oracional–; però n'ha adquirit un altre d'intransitiu amb complement oblic o *direct intransitive* (*abominar de*) per influència analògica de verbs com *gozar de* i *renegar de*, que ja eren *direct intransitive* en llatí.

- (36) a. Els puritans abominen els plaers, tret del plaer de recordar als altres les seves obligacions i deures. [Crònica (1983): 41, niv. 2, p. 20] / Sovint, els que més diuen abominar de l'esperit imperialista dels altres són els que el senten més. [Duran (1953): A, p. 79]. (DDL: s. v. *abominar* §1)
- b. Abomina la maldat humana. Abomina de la hipocresia. (DNV: s. v. *abominar*)
- (37) a. Abominava els homes que l'havien traït. / Abomina la música electrònica.
- b. Darrerament tothom abomina dels polítics. / Abomineu com abomino jo dels pactes en secret.
(DIEC2: s. v. *abominar* §1 (a) i §2 (b))

■ 2.6 Comportaments específics. El verb *estimar*

Dins el grup de predicats SubjExp hi ha comportaments específics d'algun verb, com pot ser el cas de *estimar*. En una comparació amb el comportament general del grup recollit a (2), *estimar* no admet una subordinada completiva (38),²² com també es resisteix a admetre-la el verb *compadir* no pronominal. A més, a diferència d'altres verbs SubjExp (39a), *estimar* es pot construir en forma pronominal sense canviar el cas dels seus arguments (39b–c).²³

- (38) */?L'Enric estima que [...].
- (39) a. *L'Enric {s'adora / es detesta / s'odia / es respecta} la Maria.
b. Ell que tant s'estima la Maria! (Pons, 1990: 20)
c. Ella és realment la meva mare [...], i me l'estimo molt. (Busquets, 2007: 215)

Finalment, segons Paradís (2016), alguns predicats SubjExp com *detestar* i *odiar*, entre altres verbs força heterogenis, tenen la capacitat de compor-

22 En altres accepcions que no són SubjExp, el verb *estimar* admet una completiva en indicatiu: *Siguan* (2001) estima que són unes 5.000 les llengües existents al planeta (Bodoque Arribas, 2009: 25).

23 «El verb només pot anar sense complement si no presenta la forma pronominal, i només pot presentar la forma pronominal si el complement és de tercera persona» (DUVC: s. v. *estimar* §4). És un ús pronominal diferent del de l'accepció reflexiva o SubjExp(refl) del verb: Jo m'estimo. *Per tant, ni vull agredir-me, ni castigar-me* (Arrufat, 2001: 79).

tar-se com a verbs de reestructuració –poden desencadenar l'ascens dels clítics–, tot i que hi ha molta variació entre els parlants sobre l'acceptabilitat i l'ús d'aquestes construccions. Es tractaria de verbs de reestructuració lèxics perquè, a diferència dels verbs de reestructuració més estudiats (modals i quasimodals, aspectuals i alguns verbs de moviment), no poden rebre un tractament similar al dels auxiliars. Dos exemples del corpus aportat per Paradís (2014) són els següents: *Els detesto fer*, *Els odio fer*.

■ 3 Flexibilitat de les oracions transitives amb subjecte experimentador

Hi ha diversos fenòmens que mostren la flexibilitat semàntica i sintàctica dels predicats psicològics (cf. Royo, 2017), i a continuació se n'exposen uns quants relacionats amb els verbs SubjExp.

■ 3.1 L'afectació de l'experimentador

En primer lloc, les oracions amb verbs SubjExp presenten un experimentador subjecte i un tema objecte en una estructura que no és causativa de canvi d'estat. La noció d'experimentador es correspon amb un element que queda afectat d'alguna manera.²⁴ En les oracions amb verbs SubjExp es tracta d'un experimentador subjecte i, lògicament, no és una afectació entesa com la d'un pacient que canvia d'estat, en què un agent o una causa desencadena un procés que afecta una altra entitat: si s'acceptés aquesta possibilitat, s'hauria d'afirmar que es tractaria d'una reanàlisi de l'oració, que s'identificaria amb les oracions causatives de canvi d'estat (cf. Marqueta, 2015: 93).

Aquesta caracterització implica, en principi, que no s'han de poder formar construccions resultatives amb aquests predicats, en les quals l'argument objecte directe tema (40a) passaria a ser el subjecte d'una oració com la de (40b), en què s'indicaria l'estat resultant d'un canvi d'estat previ en un pacient.

24 Segons Torrego (1999: §28.2.4), els OD animats de l'espanyol que són afectats per l'acció del verb (afectació de l'estat físic o psicològic, o de la localització) van sempre amb preposició *a*, tant amb verbs esdevenimentals (com *golpear*) com estadius (com *odiar*). Assenyalen els contrastos següents: *Golpearon a un extranjero* vs. **Golpearon un extranjero*; *Odia a su vecino* vs. **Odia su vecino*. En el cas del verb *odiar*, considero que l'OD no és necessàriament un element afectat i que la raó de la preposició caldria buscar-la en altres factors que assenyalen Torrego: subjecte animat, especificitat i animacitat de l'OD.

- (40) a. L'Enric {estima / odia} la Maria.
 b. ?La Maria {està / ha quedat} (ben) {estimada / odiada}.

Però existeixen uns quants aparents contraexemples d'aquesta última afirmació. Potser un dels verbs d'aquest grup que més clarament permet la construcció resultativa és *menysprear*, com ho mostren els exemples de (41). En realitat, es tracta d'accepcions diferents de l'accepció SubjExp de *menysprear* (i *menystenir*) 'subestimar despectivament, desdenyar' (30). Es corresponen amb altres accepcions que es comporten com a verbs AcExp, amb un canvi del significat del verb (SVb) que, segons els diferents contextos, pot ser 'desprestigiar, infravalorar, humiliar, vexar, denigrar' (algú pot estar o quedar desprestigiat, infravalorat, humiliat, vexat, denigrat);²⁵ de fet, el DUVIC dona una primera accepció del verb definida com a 'tractar amb menyspreu'. Les construccions resultatives de (41a–b) representen l'alternant estatiu de les oracions transitives causatives amb verbs AcExp,²⁶ en les quals l'experimentador –també entès com un col·lectiu humà (*la Generalitat*)– hi és l'objecte directe, que es concep com un pacient que canvia d'estat, i el subjecte és una causa o un agent que provoca aquest efecte en l'experimentador pacient; també pot ser l'estat resultant d'un pacient no experimentador (41c–d) (*el treball domèstic familiar, la vida pastoral*). Un exemple amb *menystenir* (42) mostra el mateix fenomen, en aquest cas en una oració clarament agentiva del verb *intentar*, en què l'agent és coreferent amb

25 Pròpiament, aquest ús de *menysprear* és una accepció AcExp(ce), sense l'alternant ergatiu pronominal de l'alternança causativa i, per tant, diferent d'una accepció AcExp. El possible alternant pronominal *menysprear-se* s'interpreta com a reflexiu ('menysprear-se a si mateix'), no pas com a ergatiu (**menysprear-se per si sol*'). De fet, segons el DIEC2, el DUVIC, el GDLC i el DNV, de tots els sinònims aproximats de *menysprear* –*desprestigiar, infravalorar, humiliar, vexar, denigrar*–, l'únic que admet l'alternança causativa és *desprestigiar* (tenint en compte que *humiliar-se* 'mostrar-se extremament humil o implorant' presenta un canvi de significat del verb (SVb) respecte a *humiliar* 'infligir una humiliació'). L'etiqueta AcExp(ce) indica que el verb exigeix una *causa externa* (ce) que provoqui un canvi d'estat en un pacient, i no admet una construcció ergativa, la qual permetria no mostrar aquesta causa, encara que estigui present en l'escena conceptual de l'oració. En els verbs AcExp(ce) s'esdevé que l'experimentador no pot desencadenar el procés tot sol o per si sol, sense el concurs inicial d'una causa externa: és una causa interna que no pot actuar aïlladament a l'inici del procés.

26 Seguint Levin & Rappaport Hovav (1995), Cabré & Mateu (1998: 75) anomenen l'alternança causativa característica de les oracions causatives de canvi d'estat com a *alternança causativa / incoativa / estativa*, considerant que hi ha un tercer alternant estatiu. Això implica que hi ha tres components semàntics bàsics en l'estructura semàntica d'aquests verbs: un de causa, un altre de procés o canvi i un tercer d'estat resultant.

el PRO de *menystenir* en infinitiu; la subordinada d'infinitiu té un objecte directe experimentador pacient i està coordinada amb una estructura oracional similar de *desprestigiar*.

- (41) a. “Creuen que si jo anés a obeir una ordre d'algú li hauria donat trasllat a un equip d'eminents juristes (...) perquè em portessin la contrària i quedar menyspreat? ho creuen realment?” (El Nacional.cat, 1 de març del 2017²⁷)
- b. Amb aquest govern, la Generalitat ha quedat menyspreada davant dels ciutadans. (L'Informador de Martorell.cat, 22 de maig del 2008²⁸)
- c. El treball domèstic familiar queda menyspreat tot i ser imprescindible per al sosteniment de la vida humana. (Almeda *et al.*, 2014: 169)
- d. Però la dedicació al tema pastoral d'aquestes pàgines obliga a donar un recull concret dels punts més greus, sobretot on la mateixa vida pastoral quedà menyspreada. (Bonet i Baltà, 1984: 342)
- (42) Així doncs, aquesta denominació s'usa per criticar les dones que reivindiquen els seus drets, amb un clar intent de desprestigiar-les i menystenir-les. (Neolosfera: s. v. *feminaziti*)

Uns altres contraexemples més difícils d'explicar són els que s'indiquen a (43). Acedo-Matellán & Mateu (2015: 99) afirmen que les arrels verbals són més flexibles del que sovint pensem a l'hora de participar en diferents estructures argumentals. Corroboren aquest fet amb un exemple de l'espanyol extret d'internet en què es mostra l'ús resultatiu del verb *odiar* i, per tant, indicador d'un canvi d'estat (44a); hi afegeixo un altre exemple de l'àmbit literari (44b). Els exemples de (44) es comporten de manera similar als de (43).

- (43) a. La carretera sí que la tinc ben avorrida. Es fa llarga, i és tan plena de pols! (Montoriol, 1983: 38)
- b. La intel·ligència i l'enginy del meu amic ens tenia a tots ben admirats. (Leroux, 2010: 147)

27 <https://www.elnacional.cat/ca/politica/maza-ordres-imputar-president-murcia_141011_102.html> [30.09.2020].

28 <<http://www.informadordemartorell.cat/html2/public/portals/showContent=NOTICIES&content=590>> [30.09.2020].

- (44) a. Te tengo bien odiada. (Acedo-Matellán & Mateu, 2015: 99 (24))
 b. Le tengo odiao tanto, le aborrezco tanto [...]. (Benavente, 1996: 183)

Una possible anàlisi de les oracions de (43)–(44) es podria enfocar des de la perspectiva que l'objecte directe d'aquestes oracions no és necessàriament un element afectat, un experimentador pacient quan és de referència personal, sinó que l'experimentador hi continua sent el subjecte oracional com un element afectat no pacient. L'element representat pel subjecte oracional és qui «té» l'element representat per l'OD com a (ben) resultatiu per a ell, una consideració que «l'afecta»; però això no implica que el referent de l'OD quedi afectat per aquesta consideració psicològica subjectiva de l'experimentador subjecte. Aquest significat de possessió amb el verb *tenir* com a indicador d'una experiència psicològica també és possible amb l'ús resultatiu d'altres predicats de semàntica psicològica no emotiva (45), o simplement amb el sol significat de possessió (46).

- (45) a. [...] La meva / mort, per exemple, la tinc ben sabuda. (Martí i Pol, 1979: 33)
 b. Una mica de paciència no li costarà res, i cregui que la tinc ben merescuda!... (Pons i Massaveu, 1988: 64–65)
- (46) He trobat que en una m'escrivies: «Et tinc ben meva». Com t'envejo! Com envejo de pensar igual! T'estimo més que tu; però, per més que m'hi esforço, no puc arraconar la meva por. Penso que et tinc també meu, però no goso acabar de convèncer-me'n. (Trabal, 2018: 144)

La possessió-afectació de l'experimentador també pot quedar codificada en una oració resultativa similar a la de (40b), però en què s'indica que aquest estat resultant està «localitzat» en un element de possessió inalienable de l'experimentador, el qual és realment l'element afectat (47).

- (47) El meu estimat, com un àngel d'ales blanques / Vas [*sic*] entrar a la meva vida, bonica. / I al cor per sempre va quedar estimat.²⁹

El que es podria qüestionar és fins a quin límit és possible la flexibilitat dels verbs SubjExp, és a dir, fins a quin punt l'arrel d'un verb com *odiar* (*√odi-*) pot inserir-se en una estructura causativa de canvi d'estat que pro-

29 <<https://ca.designuspro.com/pozdravleniya/pozdravit-s-dnem-rozhdeniya-devushku-lyubimuyu.html>> [30.09.2020].

voqui una reanàlisi de l'oració, sense cap canvi del significat del verb (SVb). En principi, una construcció tèlica d'aquest tipus no és possible amb un verb SubjExp (48a) (cf. Mateu, 2015: 129). Però un exemple d'internet de l'espanyol pot mostrar aquest límit, amb dos usos diferents de *odiar* (48b). D'una banda, a (48b) hi ha una construcció SubjExp a «la niña odiada» (tot i que no és present a l'oració, algú queda afectat d'alguna manera perquè odia *la niña*); de l'altra, hi ha un hipotètic alternant estatiu d'una construcció AcExp a «(la niña) se quedó odiada», en què l'experimentador passa a ser l'objecte de l'odi, que queda afectat com un pacient amb un estat resultant d'un canvi previ (algú fa que *la niña* quedi afectada com un pacient perquè esdevé odiada): és probable que aquesta última construcció no sigui acceptada per determinats parlants, com una mostra del límit a què pot arribar la flexibilitat semàntica i sintàctica d'un predicat. Un contrast similar al de les dues clàusules de (48b), i a través d'un joc de paraules, es mostra a les dues clàusules de (48c).

- (48) a. *Un cop odiats els llibres [...] (Mateu, 2015: 129 (6b))
 b. la niña odiada que se quedo [*sic*] odiada³⁰
 c. Por quererla quien la quiere / le dicen la Malquerida. (Benavente, 1996: 180)

Com s'ha vist abans en els exemples de (41) del verb *menysprear*, també es pot comprovar en el verb *admirar* l'exigència d'un canvi de SVb d'un predicat SubjExp per poder configurar una construcció AcExp. Els verbs SubjExp(+pers) com *admirar*, que admeten un objecte acusatiu de referència personal (49), habitualment formen oracions reflexives o SubjExp(refl) en l'alternant pronominal: 'admirar-se a si mateix' (50). En canvi, els verbs AcExp habitualment formen oracions ergatives en l'alternant pronominal, l'alternant intransitiu de l'alternança causativa:³¹ així, una accepció AcExp de *admirar* formaria oracions ergatives en l'alternant pronominal 'admirar-se tot sol, per si sol' (51).

- (49) Admira Llach, Serrat, Pau Riba, Golpes Bajos, Radio Futura i parla amb passió dels mallorquins. (*El Punt Avui*, 15 de febrer del 2021: 51)

30 <<https://www.youtube.com/watch?v=4eQkUiSkD3Y>> [30.09.2020].

31 Per a les condicions perquè un verb AcExp pugui participar en oracions reflexives, vegeu Bouchard (1995: 287–291).

A (50) hi ha dues oracions amb tres alternants reflexius o SubjExp(refl) de predicats SubjExp(+pers): *admirar-se*, *adorar-se*, *menysprear-se* ‘a si mateix’; en el cas de *admirar*, hi ha una accepció verbal SubjExp(+pers) ‘considerar amb admiració’, que permet la construcció reflexiva alternant ‘considerar-se a si mateix amb admiració’. En canvi, a (51) hi ha dues oracions amb quatre alternants ergatius pronominals (pr) o Subj(i)Exp(pr) –amb un experimentador subjecte intern (i)– de predicats AcExp (alternança causativa): *admirar-se*, *desanimar-se*, *enfonsar-se*, *meravellar-se* ‘tot sol, per si sol’; en el cas de *admirar*, hi ha una accepció verbal AcExp ‘produir fascinació o sorpresa’ que presenta un canvi de SVb i permet la construcció ergativa alternant ‘sorprenre’s, meravellar-se, quedar-se parat tot sol o per si sol’. A diferència de l’accepció SubjExp, només les accepcions AcExp i Subj(i)Exp(pr) de *admirar* admeten la construcció resultativa {*estar / quedar*} *admirat*, amb un experimentador pacient (52).³²

- (50) a. Àdhuc potser m’admiro, jo que tant m’he menyspreat. (Puig i Ferrer, 1982: 232)
 b. En Viqui s’escoltava a ell mateix per quatre. S’escoltava, s’admirava, s’adorava. (Carranza, 2004: 96)
- (51) a. Quan m’adono dels forats culturals que tinc no m’enfonso ni en [sic] desanimo, senzillament m’admiro i em meravello davant del savi, de l’erudit que sap ajudar-me a enjardinar les meves ignoràncies. (Cela, 2013: 121)
 b. La gent s’admira escoltant-lo. (Febrer, 2002: 23)
- (52) a. La noia està admirada: potser és la primera vegada que assisteix a una *boîte*. (Llavina, 2001: 131)
 b. El mestre li’n va oferir un parell de noves, magnífiques i lluents; el pobre home va quedar admirat davant aquest gest. (Amades, 1980: 711)

32 Per a una distinció entre tres usos diferents del verb *admirar* en espanyol –(Ella) *no admira a nadie y nadie la admira a ella*; *Nada le admira*; (Ella) *no se admira de nada/nadie*–, vegeu Whitley (1995: 577). Cf. també Whitley (1998: 117–118) per al contrast entre *lo apetece/admira/cofunde i eso le apetece/admira/confunde*, i Di Tullio (2004: 26–27) per a les dues lectures de *Juan admira a su profesor de literatura* (cf. també Di Tullio, 2015: 195 (13)–(14)).

Per al català, la tercera oració de Whitley (1995) (*admirar-se* de) es correspondria amb una oració com la següent: *Ixen al pati, on hi havia una basseta, i Peret se n’admira: –Xe, quanta aigua!* (Beltran, 2007: 450). És diferent dels exemples ergatius pronominals o Subj(i)Exp(pr) de (51) (*admirar-se*); per a una distinció entre aquest dos tipus de construccions pronominals del català, vegeu Royo (2018).

■ 3.2 Altres mostres de flexibilitat

La llengua real, si més no la llengua literària, mostra fenòmens que van més enllà del que s'esperaria, i hi ha usuaris de la llengua capaços d'arribar a un suposat límit de la flexibilitat del llenguatge utilitzant un verb SubjExp(-pers) com *deplorar* en una construcció reflexiva SubjExp(refl) (53), probablement per un canvi de SVb en una accepció similar a 'fer-se pena'.

- (53) Vaig començar a plorar. Vaig deplorar-me a mi mateixa durant molt temps. [...]. Seia i em deplorava. (Karpowicz, 2020: 124)

A més, un verb SubjExp(+pers) com *enyorar* no només admet un alternant pronominal reflexiu (54), sinó també un alternant pronominal ergatiu inherent (55), sense alternant causatiu, i participa així en l'alternança activa/antipassiva descrita per a altres verbs (cf. Bogard, 1999; Chamoreau, 2008).

- (54) a. De vegades penso si en certa manera m'enyoro a mi mateixa, com si jo estigués lluny de mi, com si em recordés des de molt lluny. (Viladot, 1987: 168)
 b. Quan viatja s'angoixa, / s'estranya, es perd, s'ofega, / s'enyora a si mateix. (Pons, 2003: 32)
- (55) a. Jo aquí m'enyoro, m'enyoro com una bestiola. (Guimerà, 1978: 1039)
 b. M'enyoro: demà me'n tornaré a casa. (Oller, 1979: 44)

D'altra banda, la configuració sintacticosemàntica dels verbs SubjExp pot atreure cap a aquesta construcció altres verbs que solen participar en oracions amb configuracions diferents. Un verb psicològic emotiu que habitualment s'utilitza en una altra accepció amb un objecte experimentador, com *estranyar* (56), pot tenir la caracterització semàntica i sintàctica amb un subjecte experimentador pròpia d'una accepció SubjExp(-pers) 'trobar estranya (alguna cosa)' (57), recollida en diccionaris com el DNV (s. v. *estranyar* §4) i el DCVB (s. v. *estranyar* §4). Però, a més, hi ha textos en què el verb *estranyar* apareix com a SubjExp(+pers), amb un altre sentit: 'enyorar, trobar a faltar' (58); aquesta accepció de *estranyar* pot formar oracions reflexives com la de (54b).³³

33 Per al verb *extrañar* de l'espanyol, vegeu Di Tullio (2004: 37, nota 10; 2015: 195 (13)–(14)). Pel que fa a Poració amb objecte experimentador, per a l'espanyol Di Tullio

- (56) a. Li estranya que no hagi vingut. (GLarC, GD62)
 b. Això li ha estranyat molt; A les noies els estranya aquest comentari. (NDA)
- (57) a. No ha estranyat el llit i se sent descansada i animada, com va pronosticar la Laia. (Genarau, 2007: 28)
 b. He conegut l'esplendor de la mort en l'abraç de l'home, he dormit i, en despertar, he estranyat el món com un nadó perplex i poruc pel desolador panorama. (Gandia i Casimiro, 1975: 67)
 c. No hem estranyat que fos Carles Riba, poeta i humanista, el més indicat per a observar que [...]. (Foix, 1990: 94)
- (58) a. L'estranyo massa i l'idea [sic] de no veure'l més em turmenta. (Veiga, 2014: 35)
 b. El puc veure poc i l'estranyo molt, com ell a mi.³⁴
 c. Lluna, tu que tot ho veus / digues a ella quant jo l'estimo / lluna, tu que tot ho veus / digues a ella quant l'estranyo. (de Montagut, 2007: Relats en Català)

■ 3.3 El verb *agrair*

Per completar aquest estudi, faria falta analitzar determinats verbs que comparteixen característiques dels SubjExp però que presenten comportaments específics i que no solen classificar-se dins d'aquest grup de predicats. De fet, Bonet (2008: §S 19.8.3a) assenyala el caràcter factiu dels verbs emotius, les subordinades dels quals es construeixen amb el verb en subjuntiu, i admet que «certs predicats assimilables als del tipus emotiu, en lloc d'un sentiment pròpiament dit, el que fan és expressar una *valoració* o *avaluació* de l'experimentador»: ho exemplifica amb el verb *criticar* (*Va criticar que ningú no li ho hagués dit*). Com que és un aspecte que excedeix l'abast d'aquest estudi, només em referiré a un verb concret que forma oracions amb un subjecte experimentador i que necessita un comentari específic: el verb *agrair* (59).

(2015: 195) la caracteritza com a causativa «aunque no se exprese morfológicamente» (*A los estudiantes les extraña la respuesta del profesor*). És una caracterització diferent de la de Royo (2017: 287–300) per al verb *estranyar* del català: una oració estativa amb un experimentador datiu, com els exemples de (56).

34 <https://apliense.xtec.cat/prestatgeria/a8035994_1883/llibre/bookcontents.php?page=19§ion=1&viewis=&username=> [15.02.2021].

- (59) a. Agraeixo que em presentin un projecte llarg [titular]
 b. La millor mostra és tenir un projecte a llarg termini, això és d'agrair.

(*Ara*, 17 de maig del 2018: 37)

De manera similar a Bonet (2008), que assenyala que els verbs de valoració no tenen una semàntica emotiva, la GIEC (§26.3*b*) etiqueta *agrair* com un predicat «de valoració» juntament amb *criticar* i *justificar*, a diferència d'altres verbs «de sentiment o psicològics» com *lamentar*, *odiar* i *tèmer* (GIEC: §26.3*b*), o *deplorar* (GIEC: §26.4.2.2*b*). Des d'un punt de vista intuïtiu, però, es podria afirmar que *agrair* presenta una semàntica emotiva i el fet que no es classifiqui dins dels predicats emotius mostra les limitacions d'aquesta etiqueta classificatòria.³⁵ En un primer moment, sembla assimilable als predicats SubjExp(-pers) com *lamentar* i *deplorar*, que no admeten un objecte de referència personal i que comparteixen amb determinats verbs SubjExp(+pers) la possibilitat de formar construccions copulatives amb una interpretació passiva del verb en infinitiu (59b): vegeu els exemples de (18b) i (19b), que repeteixo, respectivament, a (60a) i (60b) afegint-hi el verb *agrair*. A més, com altres verbs SubjExp(-pers) –vegeu els exemples de (26)–, *agrair* es pot utilitzar com un predicat assertiu en lloc d'emotiu i admet aleshores una subordinada amb el verb en indicatiu (61), en lloc de la subordinada en subjuntiu (59a)–(60a).

- (60) a. L'Enric {agraeix / deplora / lamenta / sent} {que s'hagi pres aquesta decisió / *la Maria}.
 b. Que s'hagi pres aquesta decisió és {d'/de} {agrair / deplorar / lamentar / sentir}.
- (61) El consorci també agraeix que han rebut “moltes donacions” per part d'empreses, autònoms, institucions, entitats i particulars. (*El Punt Avui*, 24 de març del 2020: 10)

Tot i que sembla que *agrair* admet SNe postverbals en alguns contextos com els de (62), cal tenir en compte que són contextos referencialment opacs en què són possibles aquests sintagmes, com el temps de futur (62a)

35 Sense ànim d'exhaustivitat, a continuació es recullen altres denominacions que han rebut aquests verbs: emotius o factivo-emotius (cf. Pérez Saldanya, 1988: §II.4; Bonet, 2008: §S 19.8.3*a*; Quer, 2008: §S 25.2.1.3), d'afecció o d'actitud afectiva (cf. Bosque & Demonte, 1999), d'afecció psíquica (cf. Bosque & Gutiérrez-Rexach, 2009: 411; GIEC: §21.5).

o la perífrasi modal (62b) (cf. Rigau, 1988: 60–61; Royo, 2021: 90), a més de la coordinació de sintagmes que apareix a (62b) (cf. la nota 7).

- (62) a. T'agrairé silenci, que callis i escoltis fins al final. (Alba, 2020: 13)
 b. A ells he d'agrair converses i suggeriments. (Malet, 1995: 12)

Però a diferència dels predicats SubjExp(–pers) –cf. (20b)–, *agrair* admet l'ús absolut del verb, amb l'objecte directe sobreentès (63a). A més, sovint participa en oracions triargumentals amb un objecte directe i un objecte indirecte (63b).³⁶

- (63) a. Qui agraeix veu en l'altre una virtut, que es pot anomenar indistintament justícia, bondat o generositat. [...]. Qui agraeix expressa la mateixa virtut excepcional. (Esquirol, 2018: 152)
 b. T'agrairé que m'enviïs el teu treball una vegada el tinguis acabat. (Canaleta, 2010: 93)

La construcció amb un acusatiu i un datiu és possible amb els verbs SubjExp, oracions que solen ser amb un datiu possessiu (64). I en aquest punt es pot fer un comentari sobre la flexibilitat semàntica del verb *estimar*: encara que és un ús de *estimar* que no utilitzo, segons diferents reculls lexicogràfics (DIEC2, DNV, GDLC), l'oració del verb amb doble objecte (65a) o amb un datiu possessiu (65b–c) pot provocar que el significat verbal canviï a 'agrair'; i fins i tot, segons el DCVB, és una semàntica possible sense la presència de cap datiu a l'oració (65d–e).³⁷ Tot i això, hi ha contextos amb un datiu possessiu en què la interpretació semàntica del verb *estimar* pot quedar oberta entre el significat emotiu 'amar', habitual del verb, i el canvi de significat a 'agrair' (66).

- (64) a. La crítica té por de l'artista i li enveja el poder. (Radigales & Marín Anglada, 2011: 84)

36 La construcció triargumental també és freqüent amb el verb *perdonar*, que necessitaria igualment una anàlisi específica: *Ell no em perdona la comèdia i jo no li perdono que no hagi estat capaç de saltar per damunt de la cleda de la dignitat* (Capmany 1982: 149). Tot i que és un verb que admet SNe postverbals –*Diu que tens uns quants deixebles / que et segueixen encogats, / que ets un protector dels febles / i que perdones pecats* (Povill i Adserà, 1988: 263)–, cal tenir en compte que aquest és un context de l'accepció 'absoldre'.

37 El DCVB també recull una altra accepció possible del verb *estimar* com a 'besar', amb el corresponent substantiu *estimada* com a 'besada'.

- b. Ja li enyoro la mà, tan petitona i fina dins la meva! (Garcia Caldés, 2013: edició digital)³⁸
- c. [...] quan una ànima gran neix en una ciutat petita li menysprea les coses. (Plató, 1990: 89)
- (65) a. T'estimem molt tot el que has fet per nosaltres. (DNV: s. v. *estimar* §4)
 b. Si la vas a veure t'estimarà la visita. (DIEC2: s. v. *estimar* §2 2)
 c. Si vens a veure'm, t'estimaré la visita. (GDLC: s. v. *estimar* §3 2)
 d. Jo lo y diré, car sé que u estimarà molt, Comalada Pierres Prov. 19. (DCVB: s. v. *estimar* §4)
 e. Si sou servits, us convidem a esmorzar. –S'estima, Vilanova Obres, XI, 102. (DCVB: s. v. *estimar* §4)
- (66) La rel de l'arbre no sap / que jo li estimo les branques / perquè fan ombra a l'estiu, / i l'hivern, al foc, escalfen; / perquè puc collir-hi flors / i quan té fruita, menjar-ne. (Raspall, 1998: 24)

Finalment, *agrair* té el correlat adjectival *agraït*, el qual participa en construccions que manifesten l'afectació del subjecte experimentador (67a), o permet altres usos oracionals metafòrics en què hi ha un beneficiari que no és el subjecte oracional (67b).

- (67) a. El tiet m'ha estat agraït per sempre més. (Simó, 1995: 90)
 b. El connubi del pintor Pascual i el seu paisatge, és una lluna de mel eterna. Per això el paisatge ha estat agraït amb En Pascual. (de Sagarra, 1967: 406)

■ 4 Conclusions

L'article descriu el comportament dels verbs psicològics emotius no pronominals del català que participen en oracions transitives amb un subjecte experimentador (*deplorar*, *estimar*, *lamentar*, *odiar*): se'ls etiqueta com a predicats SubjExp i es corresponen amb els verbs tipus I de Belletti & Rizzi (1988). El concepte d'experimentador fa referència a una entitat viva que experimenta, i es pot caracteritzar de forma molt àmplia. En aquests verbs sempre hi ha una participació més o menys activa de l'experimentador, és un experimentador emotiu amb una actitud psicològica que es diferencia de la mera experiència psicològica d'un experimentador passiu.

38 <<http://nuriagcaldes.blogspot.com/2017/02/el-bosc-parla.html>> [23.11.2018].

Comparteixen les característiques generals dels verbs psicològics emotius (cf. Royo, 2021): restricció dels sintagmes escarits (SNe) postverbals i construcció amb una clàusula completiva en subjuntiu. Aquest comportament permet diferenciar-los d'altres predicats transitius de semàntica psicològica no emotiva amb subjecte experimentador –com poden ser els intel·lectuals o els volutius–, o distingir quines accepcions verbals concretes de cada verb es comporten com a emotives SubjExp i quines no. L'accepció SubjExp del verb *estimar* presenta un comportament específic dins el grup verbal, ja que es resisteix a admetre una subordinada completiva (*[?]L'Enric estima que...) i es pot construir en forma pronominal sense canviar el cas dels seus arguments (*L'Enric s'estima la Maria*).

Els predicats SubjExp que admeten un objecte acusatiu de referència personal (*estimar, odiar*) o verbs SubjExp(+pers) poden presentar un ús absolut del verb i tenen la possibilitat de formar oracions reflexives, a diferència dels que no admeten un objecte de referència personal (*deplorar, lamentar*) o verbs SubjExp(-pers); a més, poden participar en oracions passives amb un sintagma-*per* de referència específica. El grau d'afectació possible de l'experimentador, sense canvi d'estat psicològic en el cas dels SubjExp o, al contrari, com un pacient que ha canviat d'estat, també permet destriar quan es comporten com a verbs SubjExp o com un altre grup de predicats emotius amb un canvi de significat verbal (SVb), per exemple, en el cas de verbs com *admirar* o *menysprear*.

Aquest estudi caldria completar-lo amb el d'altres verbs psicològics emotius que participen en oracions intransitives amb un subjecte experimentador, tant dels que presenten morfologia pronominal com dels que presenten no pronominal. Per a futures recerques, la descripció general del comportament dels predicats emotius amb subjecte experimentador pot ser una eina útil que ajudi a aprofundir encara més en l'anàlisi d'aquests predicats, des dels diferents enfocaments amb què es vulguin analitzar (semàntic, sintàctic, informatiu o pragmàtic). ■

■ Referències bibliogràfiques

- Acedo-Matellán, Víctor / Mateu, Jaume (2015): «Los verbos psicológicos: raíces especiales en estructuras corrientes», in Marín (ed.), 81–109.
- Arad, Maya (1998): *VP Structure and the Syntax-Lexicon Interface*, Cambridge Mass.: MIT Occasional Papers in Linguistics, 16.

- Baños, José Miguel / Jiménez López, María Dolores (2017): «“Odiar” en el Nuevo Testamento (*odi, odio sum, odio habeo*): traducción y construcciones con verbo soporte en la *Vulgata*», *Euphrosyne. Revista de Filología Clásica* XLV, 59–78.
- Bartra Kaufmann, Anna (1984): «Alguns sintagmes agents excepcionals», in: Universitat Autònoma de Barcelona: *Estudis gramaticals 1. Working Papers in Linguistics*, amb ponències del I Col·loqui Internacional de Lingüística Teòrica i Llengües Romàniques, Bellaterra: Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, 7–25.
- (2008): «La passiva i les construccions que s’hi relacionen», in Solà / Lloret / Mascaró / Pérez Saldanya (dir.), vol. 2, 2111–2179.
- Belletti, Adriana / Rizzi, Luigi (1988): «Psych-Verbs and Theta-Theory», *Natural Language and Linguistic Theory* 6:3, 291–352.
- Bogard, Sergio (1999): «Construcciones antipasivas en español», *Nueva Revista de Filología Hispánica* XLVII:2, 305–327.
- Bonet, Sebastià (2008): «Les subordinades substantives», in Solà / Lloret / Mascaró / Pérez Saldanya (dir.), vol. 3, 2321–2387.
- Bosque, Ignacio (1999): «El sintagma adjetival. Modificadores y complementos del adjetivo. Adjetivo y participio», in Bosque / Demonte (dir.), vol. 1, 217–230.
- / Demonte, Violeta (dir.) (1999): *Gramática descriptiva de la lengua española*, Madrid: Espasa, 3 vol.
- / Gutiérrez-Rexach, Javier (2009): *Fundamentos de sintaxis formal*, Madrid: Akal.
- Bouchard, Denis (1995): *The Semantics of Syntax. A Minimalist Approach to Grammar*, Chicago / Londres: University of Chicago Press.
- Brucart, Josep M. (2008): «Els determinants», in Solà / Lloret / Mascaró / Pérez Saldanya (dir.), vol. 2, 1435–1516.
- Cabré, Teresa / Mateu, Jaume (1998): «Estructura gramatical i normativa lingüística: a propòsit dels verbs psicològics en català», *Quaderns. Revista de traducció* (Bellaterra) 2, 65–81.
- Chamoreau, Claudine (2008): «Voz antipasiva en lenguas nominativo-acusativas. El caso del purépecha», in: *Encuentro de Lingüística en el Noroeste* IX, 105–124.

- DCVB = Alcover, Antoni M. / Moll, Francesc de Borja (1862–1932): *Diccionari català-valencià-balear*, Palma: Editorial Moll, 10 vol.; també disponible en línia, <<http://dcvb.iecat.net/>> [projecte d'informatització: Institut d'Estudis Catalans, 2002].
- DDLIC = Institut d'Estudis Catalans: *Diccionari descriptiu de la llengua catalana*, Barcelona: IEC; consulta en línia, <<https://dcc.iec.cat/ddlci/scripts/index.html>>.
- De Miguel, Elena (1992): *El aspecto en la sintaxis del español: perfectividad e impersonalidad*, Madrid: Universidad Autónoma de Madrid.
- (1999): «El aspecto léxico», in Bosque / Demonte (dir.), vol. 2, 2977–3060.
- Di Tullio, Ángela L. (2004): «Los verbos psicológicos y la estatividad. Realizaciones en español», *Cuadernos de Lingüística del Instituto Universitario Ortega y Gasset* 11, 23–43.
- (2015): «Variantes sintéticas y analíticas de los predicados psicológicos», in Marín (ed.), 185–209.
- DIIEC2 = Institut d'Estudis Catalans (2007): *Diccionari de la llengua catalana*, 2a ed. [1995], Barcelona: IEC / Enciclopèdia Catalana / Edicions 62; també disponible en línia (actualitzat), <<http://dlc.iec.cat/>>.
- DNV = Acadèmia Valenciana de la Llengua (2014): *Diccionari normatiu valencià*, València: AVL; consulta en línia, <<http://www.avl.gva.es/lexicval/>>.
- DPD = Real Academia Española / Asociación de Academias de la Lengua Española (2005): *Diccionario panhispánico de dudas*, Madrid: Santillana Ediciones Generales; també disponible en línia, <<https://www.rae.es/dpd/>>.
- DUVC = Ginebra, Jordi / Montserrat, Anna (2009): *Diccionari d'ús dels verbs catalans. Règim verbal i canvi i caiguda de preposicions*, 2a ed. [1999: 1a ed. publicada per Edicions 62], Barcelona: Educaula.
- Fabra, Pompeu (1956): *Gramàtica catalana*, Barcelona: Editorial Teide.
- Fábregas, Antonio / Marín, Rafael (2015): «Deriving individual-level and stage-level psych verbs in Spanish», *The Linguistic Review* 32:2, 167–215.
- GDLC = Enciclopèdia Catalana (1998): *Gran diccionari de la llengua catalana*, Barcelona: Enciclopèdia Catalana; també disponible en línia, <<http://www.diccionari.cat/>>.

- GD62 = López del Castillo, Lluís (2000): *Gran diccionari 62 de la llengua catalana*, Barcelona: Edicions 62.
- Gelderen, Elly van (2014): «Changes in Psych-verbs: A reanalysis of little v», *Catalan Journal of Linguistics* 13, 99–122.
- (2018): *The Diachrony of Verb Meaning: Aspect and Argument Structure*, London / New York: Routledge.
- GIEC = Institut d'Estudis Catalans (2016): *Gramàtica de la llengua catalana*, Barcelona: IEC.
- GLarC = Edicions 62 (1990–1997): *Gran Larousse català*, Barcelona: Edicions 62.
- Grimshaw, Jane (1990): *Argument Structure*, Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Hale, Kenneth / Keyser, Samuel J. (2002): *Prolegomenon to a Theory of Argument Structure*, Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Jiménez, Silvia / Marín, Rafael (2002): «Por activa y por pasiva», in: Muñoz, Mª Dolores / Rodríguez-Piñero, Ana Isabel / Fernández, Gérard / Benítez, Victoria (ed.): *IV Congreso de Lingüística General: Cádiz, del 3 al 6 de abril 2000*, vol. 3, Cádiz: Área de Lingüística General de la Universidad de Cádiz, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Cádiz / Servicio de Publicaciones de la Universidad de Alcalá, 1501–1514.
- Kailuweit, Rolf (2005): *Linking: Syntax und Semantik französischer und italienischer Gefühlsverben*, Tübingen: Niemeyer.
- (2007): «El enlace de los verbos de sentimiento. Un cálculo de rasgos», in: Cano, Pablo / Fernández, Isabel / González, Miguel / Prego, Gabriela / Souto, Montserrat (ed.): *Actas del VI Congreso de Lingüística General, Santiago de Compostela, 3–7 de mayo de 2004, II.A Las lenguas y su estructura*, Madrid: Arco/Libros, 1699–1707.
- (2013): «Radical Role and Reference Grammar (RRRG). A Sketch for Remodelling the Syntax-Semantics-Interface», in: Nolan, Brian / Diedrichsen, Elke (ed.): *Linking Constructions into Functional Linguistics. The Role of Constructions in Grammar*, Amsterdam: John Benjamins, 103–141.
- (2015): «Romance object-experiencer verbs: From aktionsart to activity hierarchy», in: Barrajón, Elisa / Cifuentes, José Luis / Rodríguez, Susana (ed.): *Verb Classes and Aspect*, Amsterdam / Filadèlfia: John Benjamins, 312–333.
- Levin, Beth / Rappaport Hovav, Malka (1995): *Unaccusativity. At the syntactic-lexical semantics interface*, Cambridge, Mass.: MIT Press.

- Marín, Rafael (2020): «Las pasivas de verbos psicológicos de experimentante sujeto», *Revista Española de Lingüística (RSEL)* 50:2, 165–183.
- (ed.) (2015): *Los predicados psicológicos*, Madrid: Visor Libros.
- Marín Gálvez, Rafael (2000): *El componente aspectual de la predicación*, Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona (tesi doctoral).
- Marqueta, Bárbara (2015): «Tipos de MDO en los verbos psicológicos del español», *Borealis: An International Journal of Hispanic Linguistics* 4:1, 79–98.
- Mateu, Jaume (2015): «La inacusativitat i la selecció de l'auxiliar en català antic», in: Lloret, Maria-Rosa / Pons-Moll, Clàudia / Bosch-Roure, Eva (ed.): *Clàssics d'ahir i d'avui en la gramàtica del català*, Barcelona: Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona, 127–151.
- NDA = Ruaiç, Josep (2011): *Non diccionari auxiliar: repertori lexicogràfic d'interferències en el català d'avui; dubtes, incorreccions, preferències i remarques lingüístiques*, Barcelona: Claret.
- Neolosfera, Barcelona: Observatori de Neologia (Obneo), Institut Universitari de Lingüística Aplicada (IULA), Universitat Pompeu Fabra; consulta en línia, <<https://neolosfera.wordpress.com/>>.
- Paradís, Anna (2014): *L'ascens dels clítics en català*, Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona (Recercat, tesina de màster).
- (2016): «Més enllà dels verbs de reestructuració», in: Massot, Josep (coord.): *Estudis de llengua i literatura catalanes LXX. Miscel·lània Jordi Bruguera 4*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 209–229.
- Pérez Saldanya, Manuel (1988): *Els sistemes modals d'indicatiu i de subjuntiu*, Barcelona / València: Publicacions de l'Abadia de Montserrat / Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana.
- (1999): «El modo en las subordinadas relativas y adverbiales», in Bosque / Demonte (dir.), vol. 2, 3253–3322.
- Pesetsky, David (1995): *Zero Syntax. Experiencers and Cascades*, Cambridge, Mass.: MIT Press.
- Pujalte, Mercedes (2015): «Hacia un análisis unificado de los verbos psicológicos estativos», in Marín (ed.), 111–144.
- Pylkkänen, Liina (2000): «On Stativity and Causation», in: Tenny, Carol / Pustejovsky, James (ed.): *Events as Grammatical Objects. The Convergent Perspectives of Lexical Semantics and Syntax*, Stanford: CSLI Publications, 417–444.

- Quer, Josep (2008): «Subordinació i mode», in Solà / Lloret / Mascaró / Pérez Saldanya (dir.), vol. 3, 2799–2866.
- Rigau, Gemma (1988): «Els predicats no verbals i l'efecte d'inespecificitat», *Estudi General* 8, 51–64.
- Rosselló, Joana (2008): «El SV, I: Verbs i arguments verbals», in Solà / Lloret / Mascaró / Pérez Saldanya (dir.), vol. 2, 1853–1949.
- Rothmayr, Antonia (2009): *The Structure of Stative Verbs*, Amsterdam / Filadèlfia: John Benjamins.
- Royo, Carles (2017): *Alternança acusatiu/datiu i flexibilitat semàntica i sintàctica dels verbs psicològics catalans*, Barcelona: Universitat de Barcelona (tesi doctoral).
- (2018): «Els verbs psicològics pronominals catalans i l'alternança emotiva/volitiva», *Études Romanes de Brno* 39:1, 115–138.
- (2021): «La restricció dels sintagmes nominals escarits en els verbs psicològics del català», *Llengua & Literatura* 31, 79–101.
- (2023): «Les oracions intransitives de verbs psicològics no pronominals amb subjecte experimentador», *Estudis Romànics* 45, 107–137.
- Solà, Joan / Lloret, Maria-Rosa / Mascaró, Joan / Pérez Saldanya, Manuel (dir.) (2008) [2002]: *Gramàtica del català contemporani*, Barcelona: Empúries, 3 vol.
- Torrego, Esther (1999): «El complemento directo preposicional», in Bosque / Demonte (dir.), vol. 2, 1779–1805.
- Whitley, M. Stanley (1995): «Gustar and other Psych Verbs: A problem in Transitivity», *Hispania* 78:3, 573–585.
- (1998): «Psych verbs: transitivity adrift», *Hispanic Linguistics* 10:1, 115–153.

■ Referències dels exemples

- Agut, Xavier (2007): *El Pallars Sobirà en BTT. 14 itineraris*, Valls: Cossetània Edicions.
- Alba, Dani (2020): *Malamant*, Vilanova i la Geltrú: El Cep i la Nansa.
- Albero, Jaume (2005): *El simbolisme màgic en el conte popular. El valor psicològic i educatiu de les rondalles*, Lleida: Pagès Editors.
- Aldekoa, Xavier (2017): *Fills del Nil*, traducció de Mar Albacar i Núria Parés, Barcelona: Ara Llibres.

- Alegre i Nadal, Pau (2009): Ressenya del llibre de Valerià Paül i Joan Tort (2009) *L'Empordà de Josep Pla* (Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat), Web de la Societat Catalana de Geografia (Filial de l'Institut d'Estudis Catalans), <<https://scg.iec.cat/Scg9/Scg91/S9102973.htm>> [10.04.2021].
- Alimbau, Josep Maria (2005): *Paraules per viure millor*, Barcelona: Ediciones STJ.
- Almeda, Elisabet / Arroyo, Lilitiana / Pradel, Marc / Rotger, Josep Maria (2014): *Ambits de recerca i metodologies en sociologia*, Barcelona: Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona.
- Amades, Joan (1980): *Folklore de Catalunya. Costums i creences* (vol. 3), Barcelona: Selecta.
- Antifont de Ramnunt (2004): *Discursos*, vol. II, traducció de Jordi Redondo i Sánchez, Barcelona: Fundació Bernat Metge.
- Arca, Antoni (2010): *Duty free*, Juneda: Editorial Fonoll.
- Arrufat, Carme (2001): *Déus i captaires*, Solsona: Solsona Comunicacions.
- Aulet, Jaume / Foguet, Francesc / Santamaria, Núria (2006): «Pròleg», in: id. (cur.): *Una tradició dolenta, maleïda o ignorada? I Jornada de debat sobre el repertori teatral català*, Lleida: Punctum, 7–13.
- Badia, Jordi / Gómez, Luisjo (2011): *El llegat de la vall*, traducció de Sílvia Masó, Barcelona: RBA Llibres.
- Baqués, Marian (2007): *En aquest temps*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Barroso, Xavi (2020): *L'avinguda de les il·lusions*, traducció de Josep Alemany, Barcelona: Rosa dels Vents.
- Bayrri, Enric (1979): *Refraner català de la comarca de Tortosa. Recollit de milenars de documents i de la tradició oral més castiça, i explicat i comentat segons l'esperit de la terra pairal*, vol. 4, Barcelona: Porter-Libros.
- Beigbeder, Frédéric (2016): *Oona & Salinger*, traducció de Maria Llopis, Barcelona: Ara Llibres.
- Beltran, Rafael (cur.) (2007): «Peret i el rector (La quadra es crema, II)», in: *Rondalles populars valencianes. Antologia, catàleg i estudi dins la tradició del folklore universal*, València: Universitat de València, 449–450.
- Benavente, Jacinto (1996): *La Malquerida*, in: *Los intereses creados. La Malquerida*, Madrid: Castalia.

- Bertran, Pep (2017): *La filla del drapaire*, s.l.: megustaescribir.
- Bodoque Arribas, Anselm (2009): *La política lingüística dels governs valencians (1983–2008). Un estudi de polítiques públiques*, València: Universitat de València.
- Bonet i Baltà, Joan (1984): *L'Església catalana, de la Il·lustració a la Renaixença*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Borja i Sanz, Joan (2013): «El (des)crèdit de la cultura valenciana», in: Sanmartín, Josep J. (ed.): *La Comunitat Valenciana en el segle XXI. Reptes i solucions*, Sant Vicent (Alacant): Editorial Club Universitari, 31–50.
- Busquets, Blanca (2007): *Tren a Puigcerdà*, Barcelona: Rosa dels Vents.
- Cahner, Max (2002): *Literatura de la revolució i la contrarevolució (1789–1849). Notes d'història de la llengua i de la literatura catalanes. La Guerra del Francès*, vol. II*, Barcelona: Curial.
- Campos, Manuel (2002): *Creença i justificació*, Barcelona: Editorial UOC.
- Canaleta, Pau (2010): *Explica't amb una història. Onze claus per construir un relat guanyador*, Barcelona: Editorial UOC.
- Candel, Francesc (2008): *Els altres catalans*, primera edició no censurada a càrrec de Jordi Amat, Barcelona: Edicions 62.
- Capmany, Maria Aurèlia (1982): *Lo color més blau*, Barcelona: Planeta.
- Carbonell, Jordi (1983): *La cinquena dimensió*, Sant Esteve del Monestir: IMF Produccions.
- Carol, Màrius (2003): *El segrest del rei*, Barcelona: Planeta.
- (2016): «La bonica, llunàtica i indessifrable Barcelona», *La Vanguardia*, 1 d'octubre del 2016, 2.
- Carranza, Maite (¹⁶2004): *Frena, Càndida, frenal!*, Barcelona: Cruïlla.
- Casasampere, Jordi (2013): «Recensió de: Alessandra Fussi, *Retòrica e potere. Una lectura del Gorgia di Platone*. Pisa. Edizioni ETS, 2006, 272 p.», *Anuari de la Societat Catalana de Filosofia* 24, 209–220.
- Castelló, Josep V. (1991): *Pescadors, caçadors i ramaders. Un estudi de les economies complementàries a l'Horta-Albufera (1761–1846)*, Catarroja: Servei de Publicacions de l'Ajuntament de Catarroja.
- Cela, Jaume (2013): *Quadern de dilluns. Educació, cine i literatura*, Barcelona: Octaedro.
- Coromines, Pere (1899): *Les presons imaginàries*, Barcelona: Tipografia «L'Avenç».

- Creus i Boix, Adrià (2006): «Vinyoli, lletra, paraula, poesia i plàstica», in: Macià, Xavier / Solà, Pep (cur.): *I cremo tot en cant. Actes del 1r Simposi Internacional Joan Vinyoli*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 189–201.
- Dalmau, Bernabé (2009): *Al capvespre t'examinaran en l'amor. Confessions*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- de Montagut, Ferran (2007): «Lluna», in: *Relats en Català: l'espai per publicat i llegir relats en català*, <<https://relatsencatala.cat/relat/lluna-poema/464958>> [12.02.2021].
- de Sagarra, Josep M. (1967): *Obres completes. Prosa*, vol. 22, Barcelona: Selecta.
- d'Ors, Eugeni (1991): *Glosari 1917*, in: *Obra catalana d'Eugeni d'Ors*, vol. 8, tom 2, edició i presentació per Josep Murgades, Barcelona: Quaderns Crema.
- Escalona, Núria (2013): *#DigiTalk. Del màrqueting directe a la comunicació 2.0*, Barcelona: Editorial UOC.
- Esquirol, Josep Maria (2018): *La penúltima bondat. Assaig sobre la vida humana*, Barcelona: Quaderns Crema.
- Febrer, Joan (2002): *Pel camí de Jesús de la mà de Març*, Barcelona: Centre de Pastoral Litúrgica.
- Foix, Josep Vicenç (1990): *Sobre literatura i art*, edició a cura de Manuel Carbonell, in: *Obres completes de J. V. Foix / 4*, col·l. «Clàssics Catalans del Segle XX», Barcelona: Edicions 62.
- Gallego, Laura (2015): *Totes les fades del regne*, traducció de Diana Coromines i Calders, Barcelona: Montena.
- Gandia i Casimiro, Josep (1975): *Dentadura postissa*, València: Eliseu Climent.
- García, José Ángel (2020): «Llengua materna», in: *Premio Internacional de Poesía Jovellanos. El mejor poema del mundo, 2020*, Oviedo: Ediciones Nobel, 13–14.
- Genarau, Montserrat (2007): *Huracà*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Guimerà, Àngel (1978): *Obres completes*, volum 2, Barcelona: Selecta.
- Homer (2010): *Odissea*, vol. I, traducció poètica de Carles Riba, text grec revisat i aparat crític de Francesc J. Cuartero i Iborra, notes a la traducció de Joan Alberich i Mariné, Barcelona: Fundació Bernat Metge.

- Jaka, Arantxa (2002): «La recerca del Tresor», in: diversos autors: *Testimonis de vida monàstica*, Barcelona: Centre de Pastoral Litúrgica, 23–27.
- Johnson, P. Louise (2002): *La tafanera posteritat. Assaigs sobre Llorenç Villalonga*, Binissalem / Barcelona: Fundació Casa Museu Llorenç Villalonga / Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Karpowicz, Ignacy (2020): *Sońka*, traducció de Xavier Farré, Barcelona: Raig Verd Editorial.
- Katzenbach, John (2012): *El psicoanalista* (edició desè aniversari), traducció de Frederic Vázquez Fournier, Barcelona: Ediciones B.
- Leroux, Gaston (2010): *El misteri de l'habitació groga*, adaptació de David Fernández, Barcelona: Castellnou Edicions.
- Llavina, Jordi (2001): *Nitrato de Chile*, Barcelona: Destino.
- Llinàs, Joan Lluís (2001): *Educació, filosofia i escriptura en Montaigne. Un comentari a "De l'Educació dels infants"*, Palma: Universitat de les Illes Balears.
- Llull, Ramon (2018): *Mil proverbis. Proverbis d'ensenyament*, edició de Francesc Tous Prieto, col·l. «Nova edició de les Obres de Ramon Llull» XV, Palma / Barcelona: Patronat Ramon Llull / Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Malet, Antoni (1995): *Ferran Sunyer i Balaguer (1912–1967)*, Barcelona: Societat Catalana de Matemàtiques i Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica (filials de l'Institut d'Estudis Catalans).
- March, Ausiàs (1952): *Poesies*, a cura de Pere Bohigas, Barcelona: Editorial Barcino.
- Martí i Pol, Miquel (1979): «Si parlo de la mort», in: *Quadern de vacances*, Barcelona: Proa.
- Masjuan, Josep M. (2009): *Fonaments de sociologia. Les relacions entre la naturalesa i la cultura*, Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, Servei de Publicacions.
- Masoliver, Alexandre (2002): *El «pobre Jeremies»*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Mestres, Apel·les (1969): *Gaziel. Els sense cor*, a cura de Xavier Fàbregas, Barcelona: Edicions 62.
- Miracle, Josep (1976): *Quatre coses del meu temps: (memòries)*, Barcelona: La Paraula Viva.
- Montoriol, Carme (1983): *L'abisme; L'huracà*, Barcelona: La Sal.

- Navarro, Eduard / Pallerol, Carme / Vilella, Montse (2001): *El Magrib*, Barcelona: Icaria.
- Noguera, Jaume (2011): *La conquesta romana de Catalunya*, Tarragona: Institut Català d'Arqueologia Clàssica.
- O'Leary, Beth (2019): *Pis per a dos*, traducció de Maria Causadíes, Barcelona: Rosa dels Vents.
- Oller, Narcís (1979): *Contes*, a cura d'Alan Yates, Barcelona: Edicions 62.
- Pancol, Katherine (2011): *Els esquiroles de Central Park estan tristos els dilluns*, traducció de Maria Llopis i Oriol Sánchez, Barcelona: Empúries.
- Pascual, José Antonio (2003): *Revolucions en les ciències naturals. La nova visió de la Terra i de la vida*, traducció de Josep Franco Martínez, Alzira: Edicions Bromera / Universitat de València, Servei de Publicacions.
- Pere Crisòleg (1985): *Sermons*, vol. I, traducció de Jaume Fàbregas, Barcelona: Fundació Bernat Metge.
- (1987): *Sermons*, vol. II, traducció de Jaume Fàbregas, Barcelona: Fundació Bernat Metge.
- Perpinyà, Núria (2007): *Els privilegiats*, Barcelona: Empúries.
- Pla Nualart, Albert (2016): «Es van emetre vots per part dels diputats», *Ara*, 10 de desembre, 44.
- Planella i Vives, Quim (2003): «El Apeadero», *Revista de Girona* 221, novembre–desembre, 107–109.
- Plató (1990): *Diàlegs, Vol. XI. La República (llibres V–VII)*, traducció de Manuel Balasch, Barcelona: Fundació Bernat Metge.
- Plutarc (2019): *Escrips d'ètica pràctica (Moralia)*, vol. II, traducció i notes d'Àngel Martín, Barcelona: Fundació Bernat Metge.
- Pons, Josep Sebastià (1990): *Teatre complet*, edició crítica a càrrec d'Enric Prat i Pep Vila, Barcelona: Columna.
- Pons, Ponç (2003): *Pessoanes*, Alzira: Bromera.
- Pons i Massaveu, Joan (1988): *L'auca de la Pepa*, Barcelona: Curial.
- Povill i Adserà, Joan (1988): *La passió i mort de N. S. Jesucrist*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Prat, Enric / Vila, Pep (2004): «La traducció dels *Contrabanders* de Josep Tastu i la seva recepció contemporània», *Estudis de llengua i literatura catalana*.

- lanes XLVIII. Miscel·lània Joan Veny 4*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 209–256.
- Puig i Ferrer, Joan (1982): *Camins de França II. Llibertat i poesia*, Barcelona: Edicions 62.
- Pujades, Pius (2019): «Crec en els jutges», *El Punt Avui*, 18 de febrer, 4.
- Radigales, Jaume / Marín Anglada, Marta (2011): *De Plató a Lady Gaga. Estètica i comunicació de masses*, Barcelona: Editorial UOC.
- Raspall, Joana (1998): «La reb», in: *Versos amics*, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Romero, Patricia (2017): «Per què ningú toca Medtner? El músic que sabia explicar contes», *L'Esmuc digital. Revista de l'Escola Superior de Música de Catalunya* 54, gener, <http://www.esmuc.cat/esmuc_digital/Esmuc-digital/Revistes/Numero-54-gener-2017/Article> [22.01.2021].
- Rubió i Balaguer, Jordi (1992): «Els Cardona i les lletres» (discurs llegit a Barcelona el 7 d'abril de 1957 en la recepció pública a la Reial Acadèmia de Bones Lletres), in: *Estudis de literatura catalana*, col·l. «Obres de Jordi Rubió i Balaguer» X, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 83–128.
- Sala, Gaspar (1995): *Escrips polítics del segle XVII. Tom II. Secrets Públics, de Gaspar Sala, i altres textos*, edició a cura d'Eva Serra, Vic: Institut Universitari d'Història Jaume Vicens i Vives (UPF) / Eumo Editorial.
- Sallent, Eduard (2008): *Cels de safir. Les ascensions catalanes més emblemàtiques als 14 vuitmils*, Valls: Cossetània Edicions.
- Sant Agustí (1999): *Déu és amor. Homilies sobre la primera carta de sant Joan*, traducció de Just M. Llorens, Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Santos Fernández, Àlex (2008): *L'entorn Joan Laporta en la lluita pel poder*, Valls: Cossetània Edicions.
- Schwalbe, Will (2013): *El club de lectura del final de la teva vida*, traducció de Maria Gené Gil, Barcelona: Ara Llibres.
- Serra de Manresa, Valentí (1990): «Bernardí de Manlleu en el context de la Guerra de Separació. Notícia d'alguns documents inèdits. Arxiu Provincial dels Caputxins», *Pedralbes. Revista d'Història Moderna* 10, 143–176.
- Seva Llinares, Antoni (2018): *Mosaic. Màximes i pensaments*, València: Universitat de València.

- Siguan, Miguel / Kirchner, Montserrat (2006): *Georges Dweilshauvers i els començaments de la psicologia experimental a Catalunya*, Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- Simó, Isabel-Clara (1995): *Ídols*, Barcelona: La Magrana.
- (2002): *L'home que volava en el trapezi*, Barcelona: Columna.
- Strubell i Trueta, Miquel (1981): *Llengua i població a Catalunya*, Barcelona: La Magrana.
- Subirana, Pere (1998): *Ecologia per a viure millor. Respostes sostenibles als reptes personals i socials*, Barcelona: Icaria.
- Torres, Pere A. (1898): *La flor del camp. Comedia en tres actes y en vers*, Tarragona: Establ. Tip. Fills de Tort.
- Torres Guerola, Vicenç Salvador (2012): «L'arribada», lletra de Josep Usó i Manyanós [cançó 1], in: *Poema a Joan Baptista Bassat* [disc], Alginet: Autoedició.
- Torró, Jaume (2014): «La poesia cortesana», in: Broch, Àlex / Badia, Lola (dir.): *Història de la literatura catalana*, vol. 2: «Literatura medieval (II). Segles XIV–XV», Barcelona: Enciclopèdia Catalana / Editorial Barcino, 261–352.
- Trabal, Francesc (2018): «Vals», in: *Novel·les (II)*, Barcelona: Quaderns Crema.
- Vall i Solaz, F. Xavier (2003): «L'escepticisme de Joaquim M. Bartrina a través d'«Epístola»», in: Comissió Organitzadora de l'Homenatge a Joaquim Molas (cur.): *Professor Joaquim Molas. Memòria, escriptura, història*, vol. II, Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1153–1181.
- Vàzquez, Gerard (2001): *El somriure del guanyador*, Barcelona: Edicions 62.
- Veiga, Marta (2014): *Ràfegues de tramuntana*, Sitges: Ediciones Oblicuas.
- Viladot, Guillem (1987): *La cendra*, Barcelona: Pòrtic.
- Virgili (1984): *Apèndix virgílica, vol 2. Elegies a Mecenes. L'Agró. Minúcies. L'almadroc*, traducció de Miquel Dolç, Barcelona: Fundació Bernat Metge.
- Xirinacs, Olga (2002): *Els 7 pecats capitals. La peresa (eròtica)*, Barcelona: Columna.
- Yeats, William B. (2005): *L'espasa i la torre*, traducció de Patrícia Manresa Ní Ríordáin i Albert Roig (poema «L'esperó»), Barcelona: Edicions 62.

■ Abreviacions i etiquetes

OD	objecte directe
SNe	sintagma nominal escarrit o sense determinant (d'un nom comptable plural o d'un nom de massa)
SVb	significat del verb, significat lèxic d'una accepció concreta del verb

Etiquetes dels verbs psicològics (v. ps.), identificadores de cada grup verbal

AcExp	v. ps. amb experimentador acusatiu i alternant ergatiu, com <i>espantar</i>
AcExp(ce)	v. ps. amb experimentador acusatiu i sense alternant ergatiu, com <i>vexar</i>
DatExp	v. ps. amb experimentador datiu, com <i>agradar</i>
SubjExp	v. ps. transitius amb subjecte experimentador, com <i>odiar</i> o <i>lamentar</i>
SubjExp(+pers)	v. ps. SubjExp que admeten un objecte de referència personal, com <i>odiar</i>
SubjExp(-pers)	v. ps. SubjExp que no admeten un objecte de referència personal, com <i>lamentar</i>
SubjExp(refl)	v. ps. reflexius amb subjecte experimentador, com <i>odiar-se</i>
Subj(i)Exp(pr)	v. ps. ergatius pronominals amb subjecte intern experimentador i alternant AcExp, com <i>desanimar-se</i>

Altres etiquetes de grups verbals (cf. la nota 10)

DatHum	verbs amb un datiu de referència personal que denoten facultats psicològiques humanes no afectives, com <i>abellir</i> o <i>esperar</i> (<i>A l'Enric li {abelleixen cigrons / esperen desgràcies}</i>)
DatImp	verbs pseudoimpersonals: verbs existencials amb un datiu de referència personal, com <i>faltar</i> o <i>sobrar</i> (<i>A l'Enric li {falten / sobren} amics</i>)

- Carles Royo i Bieto, Universitat Rovira i Virgili, Departament de Filologia Catalana, Campus Catalunya, Av. Catalunya, 35, E-43002 Tarragona, <carles.royo@urv.cat>, ORCID: 0000-0003-3071-0145.